

मर्कूसं च्वःगु भिंगु खँ

म्हसीका

मर्कूसं थ्व सफुलिइ पुलांगु नियमया अगमवक्ता यशैयां याःगु अगमवाणी कथं प्रभु येशू भाःगु व वय्कःयात लँ छिंका बीम्ह यूहन्ना वःगु खँ न्ह्यथना तःगु दु। मर्कूसं च्वःगु सुसमाचारय् “भिंगु खँ परमेश्वरया काय् येशू ख्रीष्टया बारे खः” धकाः नं न्ह्यथनातःगु दु। थुकी येशूयात अधिकार दुम्ह मनु कथं न्ह्यव्वयातःगु दु। वय्कःयागु अधिकार वय्कलं स्यनेकने यानादीगु खं, वय्कलं भूत आत्मातय्त् ख्याना छ्वयादीगुलिं व वय्कलं मनूतय्त् पापं क्षमा यानादीगुलिं क्यं। येशू थःत “मनूया काय्” धकाः धयादी — वय्कः मनूतय्त् इमिगु पापं मुक्त यायेत थःगु जीवन बीत भाःगु खः।

मर्कूसं येशू यानादीगु ज्याखँयात वय्कलं स्यनादीगु खँ स्वयाः अप्वः बःबियाः न्ह्यव्वयातःगु दु। मर्कूसं येशूया बारे थुपिं निता खँ नं न्ह्यव्वयातःगु दु।

१) येशू मनूतय्त्सं ताःइलंनिसें पियाचवंम्ह मसीह खः।

२) येशू परमेश्वरया दुःख फइम्ह सेवक खः।

थ्व सफुलिइ बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नायागु खँ व येशू बप्तिस्मा कयादीगु अले वय्कःयागु मन स्वःगु खँ चिहाकय्क जक न्ह्यथनातःगु दु। येशू स्यनेकने यानादीगु व ल्वय् लाय्कादीगु खँ धाःसा ताःहाकय्क च्वयातःगु दु। वय्कः यरूशलेमय् भाःगु अले अन वय्कःया विरोधीतय्त्सं वय्कःयात कूसय् यरूखानाः स्यायेत ताःलाःगु खँ न्ह्यथनातःगु दु। येशूयात कूसय् यरूखायाः स्याःगु अय्त्सं हानं म्वानावःगु थ्व सफूया मू खँ खः।

मर्कूस पत्रुसयात ग्वाहालि याइम्ह खः। वं थ्व सफू रोमय् पत्रुसयात मृत्युदण्ड बी धुनेवं पत्रुसं स्यनेकने याःगु खँ लुमंकाः च्वःगु खः। रोमया मण्डलीइ यहूदीत नाप नापं यहूदीमखुपिं नं यक्व मुनिगु खः। उबलय् मेपिन्सं इमित तसकं दुःखकष्ट बिया च्वंगुलिं मर्कूसं थ्व सफू इमित साहस बीत च्वःगु खः। मर्कूस प्रभु येशूया सुरुया भिंनिम्ह चेलात मध्ये छम्ह मखु।

मर्कूसया सफू ई.सं. ५० निसें ६८ या दथुइयागु छगू इलय् च्वःगु जुइफु।

धलःपौ

सुसमाचारया न्ह्यखँ	१:१-१३
गालील्य् येशूयागु ज्या	१:१४-६:५०
गालीलं येशू यरूशलेम्य् भाःगु	१०:१-५२
येशू यरूशलेम्य् व अन लिक्क दुगु बेथानियाय्	११:१-१५:४७
येशू सिनाः म्वानाभाःगु	१६:१-८
म्वानावःम्ह प्रभु खनेदुगु व स्वर्ग्य् भाःगु	१६:९-२०

मर्कुस

बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नां स्यनेकने
याःगु

मत्ती ३:१-१२; लूका ३:१-१८;
यूहन्ना १:१९-२८

१ परमेश्वरया काय् येशू ख्रीष्टयागु
भिंंगु खँ थुकथं सुरु जुइ। २ यशैया
अगमवक्तां थथे च्वया तःगु दु —

“परमेश्वरं धयादिल —
‘स्व, जिं जिम्ह दूतयात
छंगु न्ह्यः न्ह्यः छ्वयाबी।
वं हे छंगु निंतिं लँ दय्काबी।’* ”

३ मरुभूमिइ छम्ह मनु
थथे धकाः हालावइ —
‘प्रभुयात लँ ब्यु,
वय्कःयात लँ छिंकाब्यु।’ ”*

४ अले बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्ना
मरुभूमिइ खनेदय्कः वल। वं पापयागु
पश्चाताप यानाः परमेश्वरपाखें
क्षमा कायेत बप्तिस्मा का धकाः
न्यंकाः जुल। ५ यहूदियायागु फुक्क

गां व यरूशलेमयापिं सकल मनूत
यूहन्नायाथाय् वल। अले यूहन्नां थःगु
पाप मानय् याःपिं फुक्कसित यर्दन
खुसिइ बप्तिस्मा बिल। ६ यूहन्ना
उँटया सँयागु लं फिनाजुइम्ह व जँय्
छेंगूयागु जनी चिनाजुइम्ह खः। वं
क्वःबुइँचा व गुँ कस्ति जक नइगु
खः।*

७ वं इमित थथे धयाजुल — “जिगु
लिपा जि स्वयाः तःधंम्ह भायाचवंगु
दु। जि ला क्वछुनाः वय्कःयागु
लाकां पुतु फ्यनेत तकं मल्वः।
८ जिं ला छिमित लखं बप्तिस्मा
बियाचवना। वय्कलं छिमित पवित्र
आत्मां बप्तिस्मा बियादी।”

येशू बप्तिस्मा कयादीगु व
वय्कःयागु मन स्वःगु

मत्ती ३:१३-४:११;
लूका ३:२१-२२; ४:१-१३

९ अबलय् येशू गालीलयागु नासरतं
भाल, अले यूहन्नां वय्कःयात यर्दन
खुसिइ बप्तिस्मा बिल। १० लखं थहां

भाःबलय् वय्कलं स्वर्ग चालावंगु व पवित्र आत्मा सुकुभतु जुयाः थःपाखे कुहां वयाचवंगु खन। ११ अले स्वर्ग थथे धकाः धया हःगु सः ताल — “छ जि यःमह काय् खः। छ खनाः जि तसकं लय्ताः।”*

१२ परमेश्वरयागु आत्मां वय्कःयात उबलय् हे मरुभूमिइ छ्वयादिल। १३ अन शैतानं पीन्हु तक वय्कःयागु मन स्वल। वय्कः गुंपशुत नापं चवनादिल, स्वर्गदूततय्सं धाःसा वय्कःयागु सेवा याना हे चवन।

प्यम्ह न्या लाइपिन्त सःतादीगु

मत्ती ४:१२-२२; लूका ५:१-११

१४ यूहन्नायात ज्वने धुंकाः येशू भिंगु खँ न्यंकु न्यंकु गालीलिय् भायाः थथे धयादिल — १५ “ई जुइ धुंकल, परमेश्वरयागु राज्य न्ह्यःने थ्यने धुंकल। पापं लिच्यु। भिंगु खँय् विश्वास या।”*

१६ गालील समुद्र सिथय् चाःहिला चवंबलय् वय्कलं न्या लाइपिं निम्ह मनु सिमोन व वया दाजु अन्द्रियास-यात जाः ह्वानाचवंगु खन। १७ अले इमित धयादिल — “जि नाप वा, जिं छिमित मनु लाइपिं यानाबी।” १८ थ्व

न्यनेवं इपिं थःथःगु जाः त्वःताः वय्कः नाप वन।

१९ अनं भचा उखे वय्कलं जब्दिया निम्ह काय् याकूब व वया किजा यूहन्नायात नांचाय् चवनाः पुलांगु जाः ल्हनाचवंगु खन। २० वय्कलं इमित नं सःतादिल। न्यनेवं इपिं थः अबु जब्दीयात ज्यामित नापं नांचाय् त्वःताः वय्कः नाप वन।

भूत दुब्युम्ह मनूयात लाय्कादीगु

लूका ४:३१-३७

२१ अले वय्कःपिं कफर्नहुमय् भाल। अन वय्कलं विप्रामबार खुन्हु धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् भायाः स्यनेकने यानादिल। २२ वय्कःयागु खँ न्यनाः फुक्क मनूत छक्क जुल। छायाःसा वय्कलं शास्त्रीतय्सं थें मखु, बरु अधिकार दुम्ह मनुखं थें स्यनादिल।*

२३ अबलय् अन भूत दुब्युम्ह छम्ह मनु वयाः थथे धकाः हाल — २४ “हे नासरतयाम्ह येशू, छि जिमिथाय् भाये माःगु हे छाया? छि जिमित नाश यायेत भायागु ला? जिं छितः म्हस्यू, छि परमेश्वरया पवित्रम्ह मनु खः।”

२५ वय्कलं वयात थथे धकाः ब्वः बियादिल — “सुम्क च्वँ। वयागु म्हं पिहां वा।” २६ भूतं व मनुयात फ्यारा फ्यारा खाकल। अले तसकं हालाः वया म्हं पिहां वल।

२७ थ्व खनाः फुकक मनूत अजूचाल। अले थः थवय् थथे खँ लहात — “थ्व छु जूगु? थ्व ला अधिकारं जाःगु न्हूगु खँ खः। वय्कःयागु खँ ला भूतं नं न्यं।” २८ थुकिं यानाः वय्कःयागु नां गालीलयागु फुकक थासय् बय्बय् जुल।

यक्व मनूतय्त लाय्कादीगु

मत्ती ८:१४-१७; लूका ४:३८-४१

२९ धर्मशास्त्र स्यनिगु छँनं पिहां भायाः वय्कः याकूब व यूहन्ना नाप सिमोन व अन्द्रियासयागु छँय् भाल। ३० सिमोनया ससःमां ज्वरं म्हं मफय्का च्वन। इमिसं थ्व खँ वय्कःयात धाल। ३१ वय्कलं अन भायाः वयात ल्हाः ज्वनाः थन, अले वयागु ज्वर क्वलाना वन। अले वं दना वनाः वय्कःपिन्त नके त्वंके याः जुल।

३२ बहनी निभाः बी धुंकाः अन च्वंपिन्सं उसाँय् मदुपिन्त व भूत दुब्यूपिन्त वय्कःयाथाय् हल। ३३ शहरय् च्वंपिं दक्व मनूत लुखाय् मुं

वल। ३४ वय्कलं तसकं म्हं मफय्का च्वंपिन्त व तःतामछि ल्वय् दुपिन्त लाय्कादिल। वय्कलं यक्व भूततय्त पितिनादिल। भूततय्सं वय्कःयात म्हस्यूगुलिं वय्कलं इमित नवाके मब्यु।

येशू प्रार्थना यानादीगु

लूका ४:४२-४४

३५ येशू सुथ न्हापां खिउँसे च्वंबलय् हे दनाः सुं मदुगु थासय् भायाः प्रार्थना यानादिल। ३६ सिमोन व व नापं दुपिन्सं वय्कःयात माः जुल। ३७ अले वय्कःयात लुइकाः थथे धाल — “फुककसिनं छितः मालाच्वंगु दु।” ३८ वय्कलं इमित धयादिल — “लिकक लिकक लाःगु मेमेगु गामय् नं वनेनु, जिं अन नं स्यनेकने याये माः, छायाःसा जि थ्व हे ज्या यायेत वयाम्ह खः।” ३९ अले गालीलया फुकक धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् न्यंकु न्यंकु व भूत दुब्यूपिन्त लाय्केगु ज्या यायां चाःहिलादिल।*

कोहियात लाय्कादीगु

मत्ती ८:१-४; लूका ५:१२-१६

४० छम्ह कोहिम्ह मनुखं येशूयाथाय् वयाः पुलिं चुयाः थथे बिन्ति यात —

“प्रभु, छिं यय्कादीसा जितः शुद्ध यानादी फु।”

४१ येशू माया यानाः थःगु ल्हातं वयात थियाः धयादिल — “ज्यू, छि शुद्ध जुइमा।” ४२ थुलि धाय्वं हे व कोह्मिह्म मनूया ल्वय् लायावन अले व शुद्ध जुल। ४३ वय्कलं ख्याचवः बियाः धयादिल — ४४ “स्वयादिसँ, थ्व खँ सुयातं कनादी मते। पुजाहारीयाथाय् वनाः छिं थःगु ल्वय् लाःगु क्यनादिसँ। अले फुक्कसित क्यनेत मोशां धाःथें शुद्ध जुइत माःगु ज्वलं छायादिसँ।”*

४५ व मनुखं धाःसा वनाः फुक्क थासय् थ्व खँ बय्बय् यानाबिल। थुकिं यानाः येशूयात शहरय् वयेत थाकुल अले वय्कः सुं मदुथाय् जक भाल। मनूत धाःसा वय्कःयाथाय् वयाचवन।

पक्षवातं कःम्ह मनूयात लाय्कादीगु

मती ६:१-८; लूका ५:१७-२६

२ १ छुं न्हि लिपा वय्कः कफर्नहुमय् लिहां भाल। वय्कः छँय् भाल धयागु न्यनाः २ यक्व हे मनूत वय्कःयाथाय् वल। थुकिं यानाः अन च्वनेत तकं थाय् मन्त। अन येशू परमेश्वरयागु वचन न्यंकादिल।

३ उबलय् अन पक्षवातं कःम्ह छम्ह मनूयात प्यम्ह मनूतय्सं कुबिया हल। ४ अन ग्वाः ग्वाः मनूत दुगुलिं इपिं येशूयाथाय् वने मफुत। अले इमिसं येशू च्वना च्वंगु थाय्या च्वसं च्वंगु पौ प्वलाः पक्षवातं कःम्ह मनूयात लासा नापं क्वय् क्वछ्वत। ५ इमिगु थज्याःगु विश्वास खनाः वय्कलं ल्वगियात धयादिल — “छिं याःगु पाप क्षमा जुल।”

६ उबलय् अन शास्त्रीत नं दुगु जुया-च्वन। इमिसं मनंमनं थथे धाल — ७ “छु धया च्वंगु थ्व मनुखं? थवं ला परमेश्वरयात हे क्वह्यंकाच्वन। परमेश्वरं बाहेक मेपिं सुनानं पाप क्षमा याये फु?”

८ इमिगु मनय् च्वंगु खँ थुइकाः वय्कलं इमित धयादिल — “छिमिसं छाया मभिंगु मतिइ तयाजुयागु? ९ थ्व मनूयात ‘छंगु पाप क्षमा जुल’ धायेगु अःपु ला कि ‘लासा ज्वनाः दना हुँ’ धायेगु अःपु? १० संसारय् च्वंपिनिगु पाप क्षमा यानाबीत मनूया काय्याके अधिकार दु धयागु खँ छिमिसं सीकि।” थुलि धयाः वय्कलं पक्षवातं कःम्हय्सित थथे धयादिल — ११ “जिं छितः धाये — दनाः थःगु लासा ज्वनाः छँ भासँ।”

१२ थुलि धायेवं हे व मनू जुरुक्क दना: थ:गु लासा ज्वना: फुक्कसिगु न्ह्य:नें पिहां वन। अन च्वंपिं फुक्कं छक्क जुल। अले थथे धका: परमेश्वरयात त:धंकल — “जिमिसं ला थथे जूगु गुबलें हे मखंनि।”

येशू लेवीयात स:तादीगु

मती ९:९-१३; लूका ५:२७-३२

१३ वय्क: हानं गालील समुद्र सिथय् भायादिल। थन नं मनूत ग्वा: ग्वा: मुं व:गुलिं वय्कलं इमित स्यनादिल। १४ लँय् वया च्वंबलय् वय्कलं लेवी धा:म्ह अल्फयसया काय्यात कर कायेगु अड्डाय् च्वनाच्वंगु खना: धयादिल — “जि नाप भासँ।” अले व दना: वय्क: नाप वन।

१५ वय्क: लेवीया छँय् भवय् नयेत फेतुनादीबलय् कर काइपिं व पापीत नं वय्क: व वय्क:या चेलात नाप नयेत फ्यतुत। १६ वय्क: पापीत व कर काइपिं मनूत नाप च्वना: नयाच्वंगु खना: फरिसी व शास्त्रीतय्सं वय्क:या चेलातय्के न्यन — “थज्या:पिं मनूतलिसे च्वना: छाय् नयाच्वंगु व?”

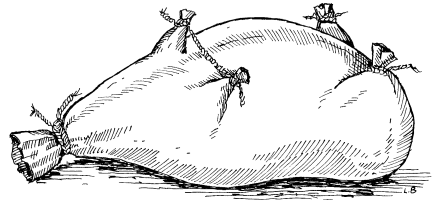
१७ थ्व न्यना: वय्कलं इमित धयादिल — “छुं मजूपिं मनूतय्त डाक्टर माली मखु, ल्वय् दुपिन्त जक माली। जि धर्मातय्त मखु बरु पापीतय्त स:त: वयागु ख:।”

अपसं च्वनेगु खँ

मती ९:१४-१७; लूका ५:३३-३६

१८ यूहन्नाया चेलात व फरिसीत अपसं च्वंगुलिं सुं मनूत वया: वय्क:याके न्यन — “बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नाया चेलात अपसं च्वं, फरिसीत अपसं च्वं, छिकपिनि चेलात जक छाय् मच्वंगु?”

१९ वय्कलं इमित धयादिल — “ब्याहा याइम्ह मिजं नापं च्वनाच्वंतले जन्ति व:पिं मनूत द्यां लानाच्वनी ला? ब्याहा याइम्ह मिजं इपिं नापं दतले इपिं अपसं च्वनी मखु। २० अथेसां छन्हु ब्याहा याइम्ह मिजंयात यंकितिनि। अले जक इपिं अपसं च्वनी।”

छँगूया म्हिचा

२१ “पुलांगु वसतय् सुनानं न्हूगु कापतं पर्की मखु, छाय्धा:सा न्हूगु कापतं पुलांगु काप:यात साला काइ, अले भन त:कू जुइक गुनावनी।

२२ “अथे हे सुनानं पुलांगु छँगूयागु म्हिचाय् दाखमद्य तइ मखु, छाय्धा:सा

पुलांगु छेंगूयागु म्हिचाय् दाखमद्य तल धा:सा म्हिचा हे गुनावनी, अले दाखमद्य वाइ, म्हिचा नं स्यनी। थथे मयासे दाखमद्य न्हूगु म्हिचाय् तल धा:सा नितां बचय् जुइ।”

विश्रामबारयागु खँ

मती १२:१-८; लूका ६:१-५

२३ छन्हु विश्रामबार खुन्हु वय्कः चेलात नाप छ्वबया लँ जुयाः भाया च्वंबलय् वय्कःया चेलातय्सं छ्वमा स्वहाय्काः नयेत स्वला।* २४ थ्व खनाः फरिसीतय्सं वय्कःयात धाल — “स्व, छिमि चेलातय्सं विश्रामबार खुन्हु छु याये मज्यू धा:गु खः व हे यानाच्वन।”

२५ वय्कलं लिसः बियादिल — “दाऊदं थः व थः नाप वःपिं मनूतय् नये पित्याःबलय् माःकथं छु यात धयागु खँ छिमिसं ब्वनागु मदु ला? २६ गुकथं दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी अबियाथारया पालय् परमेश्वरया छेंय् दुहां वनाः अन छाया तःगु मरि नल, अले थः नाप वःपिन्त नं नकल। परमेश्वरयात छायातःगु मरि ला पुजाहारीतय्सं बाहेक मेपिन्सं नये हे मज्यू।”* *

२७ वय्कलं इमित हानं धयादिल —

“विश्रामबार मनूतय्गु नितिं दय्कातःगु खः, मनूत विश्रामबारया नितिं दय्कातःगु मखु। २८ थथेजूगुलिं मनूया काय् विश्रामबारया नं प्रभु खः।”

ल्हाः गंम्ह मनू

मती १२:६-१४; लूका ६:६-११

३ १ येशू हानं धर्मशास्त्र स्यनिगु छेंय् भाल। अन छम्ह ल्हाः गंम्ह मनू दुगु जुयाच्वन। २ विश्रामबार खुन्हु जूगुलिं वय्कःया विरोधीतय्सं थ्वखुन्हु ल्हाः गंम्ह मनूयात लाय्की ला कि धकाः चिवा कयाच्वन।

३ वय्कलं ल्हाः गंम्ह मनूयात धयादिल — “न्ह्याःने भासँ।” ४ अले इमिके विश्रामबार खुन्हु भिं यायेगु ज्यू ला कि मभिं यायेगु ज्यू, स्यायेगु भिं ला कि म्वाकेगु भिं धकाः न्यनादिल। इमिसं छुं हे मथासे सुम्क च्वनाच्वन।

५ इमिगु नुगः छाःगु खनाः नुगः मछिकाः तमं इमिथाय् मिखा ब्वयाः व मनूयात धयादिल — “ल्हाः तप्यंकादिसँ।” अले वं ल्हाः तप्यंकल। थथे गंगु ल्हाः लाल। ६ फरिसीतय्सं अनं वनाः हेरोदया मनूत नाप वय्कःयात स्यायेगु ग्वसाः ग्वल।

यक्व मनूत येशूया ल्यू ल्यू वःगु

मत्ती ४:२३-२५; लूका ६:१७-१९

७ अनं येशू थः चेलात नाप समुद्र सिथय् भायादिल। गालीलं व यहूदियां ग्वाः ग्वाः मनूत वय्कःया ल्यू ल्यू वःगु दु। ८ वय्कलं अजूचायापुगु ज्या यानादिल धयागु न्यनाः यरूशलेम, इदुमिया, यर्दन पारिइ, टुरोस व सीदोनया उखेथुखे च्वंपिं यक्व हे मनूत वय्कःयाथाय् वल।

९ वय्कलं थः चेलातय्त धयादिल — “जितः चिचा धंगु नांचा छगू हति, मखुसा ला मनूतय्गु हुलं जितः काकातइ।” १० यक्वसिगु ल्वय् लाय्काब्गुलिं वय्कःयात थीत यक्व हे उसाँय्मदुपिं मनूत घ्वात्तुमदुघ्वानाः वयेत सनाच्वन।* ११ भूत आत्मां वय्कःयात खनेवं वय्कःया न्ह्यःने क्वपुसां पुयाः थथे धकाः हाल — “छि परमेश्वरया काय् खः।” १२ अले वय्कलं थ्व खँय् सुयातं छुं धाये मते धकाः इमित उजं बियादिल।

भिंनिम्ह प्रेरितत ल्ययादीगु

मत्ती १०:१-४; लूका ६:१२-१६

१३ पहाडय् थहां भायाः वय्कलं थःत माःपिं मनूतय्त सःतादिल। इपिं

अन वन। १४ वय्कलं भिंनिम्हय्सित थः नाप तयेत व भिंगु खँ न्यंके छ्वयेत ल्ययादिल। १५ इमित भूत आत्मायात पितिनाछ्वयेगु अधिकार नं बियादिल। १६ भिंनिम्ह थुपिं हे खः —

सिमोन, गुम्हय्सिगु नां वय्कलं पत्रुस तयादिल,

१७ जब्दिया काय् याकूब व याकूबया किजा यूहन्ना, गुम्हय्सित वय्कलं बोअनर्गेस धकाः नां तयादिल। (बोअनर्गेसया अर्थ तंगुलु खः)

१८ अन्द्रियास,

फिलिप,

बारथोलोमाइ,

मत्ती,

थोमा,

अल्फयसया काय् याकूब,

थेदियस,

सिमोन कनानी,

१९ व येशूयात धोखा ब्यूम्ह यहूदा इस्करियोत।

येशू व भूततय् जुजु

मत्ती १२:२२-३२; लूका ११:१४-२३

२० अले येशू वय्कःया चेलात नाप छँय् भाल। अन नं यक्व मनूत

मुंवःगुलिं वय्कःपिनि नये तक नं लिमलात। २१ वय्कःया थःलाःपिन्सं वय्कः वें जुल धकाः वय्कःयात व्वना यंकेत का वल।

२२ यरूशलेमं वःपिं शास्त्रीतय्सं थथे धाल — “भूततय् जुजु बालजिबुलं शक्ति बिया तःगुलिं थ्वं भूतयात पितिनाछ्वये फुगु खः।”*

२३ थथे धाःगुलिं वय्कलं मनूतय्त सःता उखान छुनाः इमित थथे धयादिल — “शैतानं शैतानयात गथे पितिने फइ? २४ गुगुं नं देशय् थःथवय् हे ल्वापु जुल धाःसा व देश स्यना वनी। २५ गुगुं नं छेंय् थःथवय् ल्वापु जुल धाःसा व छें स्यना वनी। २६ अथे हे शैतानं शैतानयात स्यंकेत स्वल धाःसा थुपिं निमहं नाश जुया वनी। २७ सुनानं छमह तसकं हे बल्लाःमह मनूया छेंय् खुया यंकेत न्हापां व मनूयात नि ची माः, अले तिनि खुया यंके फइ।

२८ “जिं छिमित धात्थें धाये — मनूतय्सं न्ह्याथेंज्याःगु तःधंगु पाप याःसां क्षमा जुइ, २९ पवित्र आत्मायात मभिकाः ख्वं ल्हाइपिन्त धाःसा गुबलें हे क्षमा दइ मखु। थज्याःपिं मनूत सदां दोषी ठहरय् जुइ।”* ३० वय्कःयाके भूत दुबिना च्वंगु दु

धकाः शास्त्रीतय्सं धाःगुलिं थथे धयादीगु खः।

येशूया मां व किजापिं

मत्ती १२:४६-५०; लूका ८:१६-२१

३१ उबलय् हे येशूया मां व किजापिं वय्कःयाथाय् वल। इमिसं पिने हे च्वनाः वय्कःयात सःतके छ्वया-हल। ३२ वय्कःया जःखः च्वना च्वंपिन्सं धाल — “स्वया दिसं, छिक-पिनि मां व किजापिं छितः नाप लायेत वयाच्वन।”

३३ वय्कलं इमिके न्यनादिल — “जिमि मां व जिमि किजापिं सु खः?” ३४ अले अन छचाखेलं फ्यतुना च्वंपिन्त स्वयाः धयादिल — “मां धाःसां, किजापिं धाःसां थुपिं हे खः, ३५ छाय्धाःसा सुनां परमेश्वरं धाःथें याना जुइ, व हे जिमि किजा, जिमि केहें, व जिमि मां खः।”

पुसा हलिमहय्सिगु उखान

मत्ती १३:१-६; लूका ८:४-८

१ येशू समुद्र सिथय् च्वनाः मनूतय्त स्यनेकने यानादिल। मनूत ग्वाः ग्वाः वःगुलिं वय्कः नांचाय् थहां भाल, मनूत जक समुद्र सिथय् तुं च्वनाच्वन।* २ वय्कलं

इमित उखान कंकं यक्व खं स्यना-
दिल —

३“न्यं, छम्ह मनू बुँइ पुसा हः
वन। ४वं पुसा हःबलय् गुलिं गुलिं
पुसा लँय् नं लात, अले भंगःतय्सं
वयाः नयाबिल। ५अले गुलिं पुसा
ल्वहंलिं दुथाय् लात। भचा भचा जक
चा दुगुलिं अन लाःगु पुसा याकनं
बुया वल। ६निभाः त्वःबलय् अन
बुया वःगु मा सुकू चिना वन, अले
बल्लाक हा काय् मफुगुलिं गना वन।
७अले हानं गुलिं पुसा कंमा दु थाय्
लात। कंमा तःमा जुया वःबलय् अन
लाःगु पुसा थहां वय् मफुत, अन्न
मसल। ८अले गुलिं पुसा भिंगु चा
दुथाय् लात। थ्व चाय् पुसा बुया
वयाः तःमा जुल। अले यक्व अन्न
सल। गनं स्वि दुगं, गनं खुइ दुगं,
गनं सछि दुगं अन्न सल।” ९वय्कलं
धयादिल — “सुयाके न्हाय्पं दु, वं
न्यना का।”

थ्व उखानयागु अर्थ कंगु

मत्ती १३:१०-१७; लूका ८:६-१५

१०येशू याकःचा जबलय् भिंनिम्ह
चेलात व मेपिं मनूतय्सं वय्कःयाके
थ्व उखानयागु अर्थ छु खः धकाः
न्यन।

११वय्कलं इमित धयादिल —
“परमेश्वरया राज्ययागु गुप्ति खं
छिमित कने धुनागु दु, मेपिन्त धाःसा
उखान छुनाः धाये माः।

१२‘अय्जूगुलिं इमिसं स्वयेत ला
स्वइ,

अय्न् गुब्सं खंके फइ मखु।

इमिसं न्यनेत न्यनी,

अय्न् गुब्सं थुइके फइ मखु।

इमिसं थूगु जूसा ला

इपिं पापं लिचिले माःगु खः,

अले इमिगु पाप नं क्षमा जुइ माःगु
खः।’ ”*

१३वय्कलं इमित धयादिल —
“छु छिमिसं नं थ्व उखान मथू ला?
अय्जूसा मेगु उखान गथे थुइके
फइ? १४पुसा हल धाःगु परमेश्वरयागु
वचन हल धाःगु खः। १५गुलिं मनूत
लँय् लाःगु पुसा थें खः। इमिसं
परमेश्वरयागु वचन न्यनेवं शैतान
वयाः लाका यंकी। १६गुलिं मनूत
ल्वहं दुथाय् लाःगु पुसा थें खः।
इमिसं परमेश्वरयागु वचन लय्लय्
तातां न्यना काइ। १७अथेसां वचनं
इमिगु नुगलय् थयंक हा काय्
मफइगुलिं दुःखकष्ट व ख्याच्चवः

वय्वं इपिं लिचिला वनी। १८ गुलिं मनूत कंमा दुथाय् लाःगु पुसा थें खः। इमिसं वचन न्यनी। १९ अथेसां थ्व संसारयागु धन्दा, धनसम्पत्तियागु माया व अथे हे मेमेगु लोभं यानाः परमेश्वरयागु वचन त्वःफिना वनी, अले छु नं सय्के फइ मखु। २० गुलिं मनूत भिंगु चाय् लाःगु पुसा थें खः। इमिसं वचन नं न्यनी, अले मानय् नं याइ। इमिसं स्वि दुगं, खुइ दुगं, व सछि दुगं अप्वः अन्न सय्की।”

त्वाःदेवाय् च्वंगु मत

लूका ८:१६-१८

२१ येसू इमित धयादिल — “सुनानं मत त्वपुया तइ ला? अथबाः खाता तःले तइ ला? मत ला तज्जाः यानाः त्वाःदेवाय् च्याकी।” * २२ छुं नं खँ सुचुकां सुचुका जुइ मखु, त्वपुया तःगु छन्हु उलाः मवनी मखु। * २३ सुयाके न्हाय्पं दु, वं न्यना का।”

२४ वय्कलं इमित थथे नं धयादिल — “छिमिसं न्यनागु खँय् मन ति। गुलि छिमिसं कर्पिन्त बिल, उलि हे छिमित नं बी। अज्ज ला अप्वः हे बी, * २५ छायाःसा दुम्हय्सित

अज्जं तना बी। मदुम्हय्सिके दुगु नं लाका काइ।” *

तःमा जुया वःगु पुसायागु उखान

२६ वय्कलं हानं धयादिल — “परमेश्वरयागु राज्य थथे च्वं। छम्ह मनुखं थःगु बुँइ पुसा हल। २७ व चा न्हि दंसां दंसां पुसाय् चुलि हयाः थहां वयाचवने धुंकी। थ्व गुकथं जुल वं सी मखु। २८ बुँ थःम्हं हे अन्न सय्की। न्हापां चुलि हइ, अले मा थहां वइ, अले तिनि अन्न सइ। २९ थुकथं अन्न सये धुंकाः ईचां लइ, छायाःसा लयेगु ई जुइ धुंकी।” *

दक्वसिबय् चिग्वःगु पुसायागु

उखान

मत्ती १३:३१-३२; लूका १३:१८-१९

३० वय्कलं हानं धयादिल — “परमेश्वरयागु राज्य गथे च्वं धायेगु? थ्वयात ध्वाथुइकेत छु उखान छुइ-माली? ३१ परमेश्वरयागु राज्य ला दक्वसिबय् चिग्वःगु पुसा थें खः। ३२ छम्ह मनुखं तू पुसा बुँइ हली। दक्वसिबय् चिग्वःगु पुसा जूसां थहां वइबलय् थ्व दक्वसिबय् तःमा जुइ।

४:२१ मत्ती ५:१५; लूका ११:३३ ४:२२ मत्ती १०:२६; लूका १२:२

४:२४ मत्ती ७:२; लूका ६:३८ ४:२५ मत्ती १३:१२; २५:२६; लूका १६:२६

४:२६ योए ३:१३

थुकी कचामचा नं यक्व दइ, अले भंगःतय्सं वयाः थुकी थःगु स्वँ दय्की।”

३३ थुक्थं वय्कलं इमिसं थुइके फक्व उखान छुनाः वचन न्यंकादिल।

३४ वय्कलं इमित उखान मछुसे छुं नं स्यनामदी। थः चेलात जक दुबलय् धाःसा वय्कलं उखानयागु अर्थं नं कनादिल।

ग्वःफय्यात दिकादीगु

मती ८:२३-२७; लूका ८:२२-२५

३५ सन्ध्याकाः ई जुइ धुंकाः येशू इमित धयादिल — “वा, भी समुद्र पारिइ वने नु।” ३६ मनूतय्गु हुलयात त्वःताः चेलात येशू च्वनाच्वंगु नांचाय् वनाः च्वन। अले इमिसं वय्कःयात ब्वना यंकल। इपिं नाप मेमेगु नांचा नं दु। ३७ आकाभाकां समुद्रय् तसकं ग्वःफय् वल। लः ग्वारां यानाः नांचा धेधे चुल। नांचाय् लः नं जायावल।

३८ वय्कः धाःसा नांचाया ल्युने पाखे भायाः फुंग छगलय् छयं दिकाः द्यनाच्वन। चेलातय्सं वय्कःयात थनाः थथे धाल — “गुरू, भीपिं लखय् दुनाः सीन, छितः वास्ता मदु ला?”

३९ अले वय्कलं दनाः फय्यात ब्वःबियाः समुद्रयात धयादिल — “सुम्क च्वँ।” धाय्वं हे ग्वःफय्

दित, अले फुक्कभनं शान्त जुल। ४० वय्कलं धयादिल — “छिपिं छाय् थथे ग्यानागु? छिमिसं अज्ज नं विश्वास मयानानि ला?”

४१ इपिं तसकं ग्यानाः थःथवय् थथे खँ ल्हात — “वय्कः सु खः? फय् व लखं नं वय्कलं धाःगु खँ न्यं।”

भूत दुब्यूम्ह मनूयात लाय्कादीगु

मती ८:२८-३४; लूका ८:२६-३६

५ १ वय्कःपिं समुद्र पारिइ गेरासेनसया जिल्लाय् थ्यंकः भाल। २ वय्कः नांचां क्वहां भाय्वं भूत दुब्यूम्ह छम्ह मनू दिपं पिने वयाः वय्कःयात नाप लात। ३ व दिपय्सं च्वनिम्ह खः। वयात सुनानं सिखलं तक नं ची मकु, ४ छायाःसा वयात तःकः न्यवः व सिखलं ची धुंकूगु खः। अय्नं वं सिखः नं चफुनाः न्यवः नं फ्यनाः बिस्युं वनिगु। वयात सुनानं कजय् याये मफु। ५ व चान्हिं पहाड व दिपय् चाःहिलाः थःम्हं थःत कय्पुयाः ल्वहँतं घाःपा यानाः चिल्लाय् दनाः हाला जुइ।

६ येशूयात तापाकं निसें हे खनेवं ब्वाँय् ब्वाँय् वनाः वं वय्कःया तुतिइ भ्वपुलाः ७ ततःसलं थथे धाल — “हे दक्वसिबय् तःधंम्ह परमेश्वरया काय्, छि जिमिथाय् छाय् भायागु? जितः दुःख बी मते।” ८ “अय् भूतआत्मा,

थ्व मनूया म्हं पिहां वाः” धकाः वय्कलं धयादीगुलिं व थथे हाला हःगु खः।

६अले वय्कलं वयाके “छंगु नां छु?” धकाः न्यनादिल।

वं वय्कःयात लिसः बियाः धाल — “जिगु नां फौज खः, छायाःसा जिपिं यक्व दु।” १०भूतआत्मां वय्कःयाके थथे धकाः बिन्ति यात — “जिमित थ्व देशं पितिना छ्वयादी मते।”

११अन हे पाखाय् छगू बथां फा जया तःगु दु। १२इमिसं वय्कःयात थथे धकाः बिन्ति यात — “जिमित फाया थाय् छ्वयादिसं, अले जिपिं वनाः इमिके दुबी।”

१३वय्कलं इमित “ज्यू” धकाः धाय्वं इपिं मनूयागु म्हं पिहां वनाः अन जया तःपिं फातय्के दुबित। अले निद्रःति फा ब्वाय् वनाः भीरं क्वब्वात। अले समुद्रय् कुतुं वनाः सित।

१४फाजवाःत अनं बिस्सुं वनाः शहर व गामय् न्यंकभनं थ्व खं बय्बय् यानाबिल। थ्व न्यनाः छु जूगु खः धकाः स्वयेत गांयापिं मनूत अन वल। १५अले इपिं येशूयाथाय् थ्यंबलय् ला भूत दुब्यूम्ह मनूयात लायाः नं लं फिनाः वय्कः नाप फ्यतुनाच्वंगु खनाः इपिं ग्यात। १६थ्व खंपिन्सं स्ववःपिन्त भूत दुब्यूम्ह मनू व फायात

छु छु जुल धयागु फुक्कं कनाबिल। १७अय्जूगुलिं इमिसं येशूयात इमिगु जिल्लां पिहां हुं धकाः बिन्ति यात।

१८वय्कः नांचाय् चवने त्यंबलय् व मनुखं वय्कः नाप वये धकाः बिन्ति यात। १९वय्कलं वये मते धकाः धयादिल। “परमेश्वरं छितः गुलि तःधंगु ज्या यानादिल, अले हानं गथे छितः माया क्यनादिल धकाः छँय् भायाः थः मनूतय्त् कनादिसं।” २०व मनू अनं वनाः येशू वयात गुलि तःधंगु ज्या यानादिल धकाः डेकापोलिस धाःगु भिगू शहरय् बय्बय् यात। थ्व न्यनाः फुक्क मनूत अजू चाल।

सीम्ह मचा व मफुम्ह मिसा

मती ६:१८-२६; लूका ८:४०-५६

२१येशू हानं नांचाय् चवनाः समुद्र पारिइ भाल। वय्कः समुद्र सिथय् चवना च्वंबलय् ग्वाः ग्वाः मनूत वय्कःयाथाय् मुं वल। २२अबलय् धर्मशास्त्र स्यनिगु छँयाम्ह थकालि याइरस नांयाम्ह छम्ह मनुखं वय्कःयाथाय् वयाः भागि यानाः २३थथे बिन्ति यात — “जिमि चिधिकःम्ह म्हाय् सीथें चवनाचवन। छकः भायाः छिं वयात थिया द्यूसा व लनी, अले म्वाइ।”

२४वय्कः व नाप भायादिल। यक्व हे मनूत घ्वात्तुघ्वानाः वय्कःया

ल्यू ल्यू वन। २५ थ्व हुल्य् भिनिदं
निसें हि क्वहां वइगु ल्वचं थिया
च्वंम्ह छम्ह मिसा नं दु। २६ वं यक्व
हे डाक्टरतय्त वासः याके धुंकल।
अय् नं वयागु ल्वय् मलाः। दुगु फुक्कं
वं वासः यायेत फुके धुंकल, अय् नं
लनेगु सट्टा वयागु ल्वय् भन भन
स्यना वनाच्वन। २७ येशूयागु खँ न्यना
तःगुलिं वं हुलया दथुं दथुं वयाः
ल्यूनं येशूयागु वसः थिल। २८ वं थथे
मतिइ तःगु खः — “जिं वय्कःयागु
वसः जक थी फुसां जिगु ल्वय् लाया
वनी।” २९ थीवं हे हि क्वहां वयाच्वंगु
दित, अले वं थः लंगु सीका काल।

३० उघ्निमय् वय्कलं थःगु शक्ति पिहां
वंगु सीकाः हुल्य् लिफः स्वयाः —
“सुनां जिगु वसः थिल?” धकाः
धयादिल।

३१ चेलातय्सं वय्कःयात लिसः
बिल — “छिं थुलि मछि हुलं घ्वातु-
घ्वाना च्वंगु ला खँ हे खं। छाया् ‘जितः
सुनां थिल’ धकाः न्यनादिया?”

३२ अय् नं वय्कलं थःत सुनां
थ्यूगु खः धकाः सीकेत छचाखेलं
स्वयादिल। ३३ हि क्वहां वइगु ल्वय्
दुम्ह मिसां थःगु ल्वय् लाःगु सियाः
ग्या ग्यां, थरथर खा खां वय्कःया
न्ह्यःने भवसुलाः थःत जूगु फुक्क
खँ कना बिल। ३४ अले वय्कलं
धयादिल — “केहें मय्जु, छिं विश्वास

याःगुलिं छिगु ल्वय् लन। आः मनय्
शान्ति कयाः भासँ, छिगु ल्वचं छितः
थी हे मथीमा।”

३५ वय्कः थथे खँ ल्हाना च्वंबलय्
थकालिया छँया मनूत वयाः वयात
थथे धाल — “छिकपिनि म्हाया् सी
धुंकल। गुरूयात छाया् दुःख बिया
च्वनादिया?”

३६ इमिसं धाःगु खँ मताः थें
यानाः वय्कलं वयात धयादिल —
“ग्यानादीमते, विश्वास जक याना-
दिसँ।”

३७ वय्कलं पत्रुस, याकूब व
याकूबया किजा यूहन्ना बाहेक मेपिं
सुयातं ब्वना यंका मदी। ३८ वय्कःपिं
व थकालियागु छँय् थ्यंबलय् अन
यक्व मनूत हाँय् हाँय् ख्वयाच्वंगु
खन। ३९ वय्कलं दुहां भायाः इमित
धयादिल — “छाया् ख्वया च्वनागु?
मचा मसीनि, घना जक च्वंगु खः।”

४० थ्व खँ न्यनाः इमिसं वय्कःयात
गिजय् यात। वय्कलं इपिं फुक्कसित
पित्तिना छ्वयाः मचाया मांबौ व
वय्कःया स्वम्ह चेलातय्त सीम्ह
मचा तया तःथाया ब्वना यंकादिल।
४१ वय्कलं सीम्ह मचायागु ल्हाः
ज्वनाः धयादिल — “तालिथा
कूमि!” थुकिया अर्थ खः — “नानी,
दना वा!” ४२ धाय्वं हे व जुरुक्क
दनाः उखेथुखे जुल। व भिनिदं

तिनि दुम्ह खः। थ्व खनेवं इपिं तसकं अजू चाल। ४३वय्कलं इमित थ्व खँ सुयातं कने मते धकाः उजं बियादिल। मचायात छुं नयेगु नकि धकाः नं धयादिल।

नासरतय् येशूयात मयय्कूगु

मत्ती १३:५३-५८; लूका ४:१६-२०

६ १अनं येशू थःगु हे गामय् भाल। चेलात नं वय्कः नाप दु। २छन्हु विश्रामबारखुन्हु धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् भायाः स्यनेकने यानादिल। वय्कःयागु खँ न्यनाः मनूतय्सं अजूचायाः थथे धाल — “थ्वयाके थज्याःगु बुद्धि व अजूचायापुगु ज्यायागु शक्ति गनं वल? ३थ्व सिँकःमि, मखु ला? थ्वया मां मरियम, थ्वया किजापिं याकूब, योसेफ, यहूदा व सिमोन, मखु ला? थ्वया केहेँपिं नं थन हे दु, मखु ला?” अथे जुया इमिसं वय्कःयात पत्याः मयात।

४अले वय्कलं धयादिल — “अगम-वक्तायात थःगु हे गामय् व थःगु हे छँय् मानय् याइ मखु, बरु मेथाय् न्ह्याथासं मानय् याइ।” ५अन सुं उसाँय् मदुपिन्त जक थःगु ल्हातं थियाः लाय्का बीगु सिबय् मेमेगु ततःधंगु ज्या वय्कलं यानामदी।

६इमिसं वय्कःयात विश्वास याये मफुगुलिं थुपिं खनाः वय्कः छक्क जुल। थथे जूगुलिं वय्कलं गामय् गामय् भायाः स्यनेकने यानादिल।

भिंनिम्हय्सित भिंगु खँ न्यंके
छ्वयादीगु

मत्ती १०:५-१५; लूका ९:१-६

७वय्कलं भिंनिम्ह चेलातय्त छथाय् मुंकाः भूत आत्मातय्त पितिना छ्वयेगु अधिकार बियाः निम्ह निम्ह यानाः छ्वयादिल। ८वय्कलं कथि छपुं अप्वः छुं नं ज्वना वने मते धकाः धयादिल। लँय् वनेत मरि, म्हिचा, अले जनिखय् धिबा नं प्वःचिनाः यंके मते धकाः धयादिल। ९बरु लाकां न्ह्यानाः हुँ। वसः नं छजु जक फिनाः हुँ।

१०वय्कलं इमित थथे नं धया-दिल — “छिपिं गुगु छँय् च्वनागु खः, व गां त्वता मवंतले व हे छँय् च्वँ। ११सुनानं छिमित दुमकाःसा, भिंगु खँ मन्यंसा छिमिसं इमित लज्या चाय्केत साक्षीया लागि लाकां थाथा यानाः व थाय् त्वःता हुँ।”**

१२थुकथं इमिसं पिहां वनाः मनूतय्सं पश्चाताप याये माः धकाः न्यंका जुल। १३इमिसं यक्व

भूतआत्मातयत् पितिनाछ्वल, यक्व
उसाँय् मदुपिन्त चिकनं बुइका:
लाय्काबिल।*

बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नायात स्या:गु

मत्ती १४:१-१२; लूका ९:७-९

१४ येशूयागु खँ प्यखँ बय्बय्
जुयावंगुलिं हेरोद जुजुयागु न्हाय्पनय्
नं थ्व खँ थ्यन। गुम्ह गुम्हय्सिनं ला
थथे नं धया जुल — “बप्तिस्मा बीम्ह
यूहन्ना हे सिना: म्वाना व:गु ख:।
उकिं हे ला थ्वं थज्या:गु तत:धंगु ज्या
याये फत।” १५ गुलिसिनं थथे धाल —
“थ्व ला एलिया ख:।” हानं गुलिसिनं
थथे नं धाल — “थ्व ला न्हापायाम्ह
हे छम्ह अगमवक्ता ख:।”*

१६ थ्व न्यना: हेरोदं धाल — “थ्व
जिं छयं ध्यंका: स्यानाम्ह यूहन्ना हे
म्वाना व:गु ख:।”

१७ न्हापा हेरोदं थ: किजा
फिलिपया कला: हेरोदियासं
याना: बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नायात
ज्वंका: भ्यालखानाय् कुंगु ख:।
हेरोदं थ: किजा फिलिपया कला:
हेरोदियासयात कला: त:गुलिं
१८ यूहन्नां वयात थथे धका: धा:गु
ख: — “थ: किजाया कला:यात

थथे हये मत्य:।”* १९ अय्जूगुलिं
हेरोदियासयात यूहन्ना खना: तं पिहां
व:गु ख:। वं यूहन्नायात स्यायेत नं
स्वल। अय्न् स्याये धा:सा मफु।
२० छाय्धा:सा यूहन्ना धर्मीम्ह व
पवित्रम्ह मनू ख: धका: स्यूगुलिं
ग्याना: वं यूहन्नायात मस्यासे तया
त:गु ख:। यूहन्नाया खँ न्यनेबलय्
वया नुग: ल्वाक: बाक: जूसां वयागु
खँ न्यने य:।

२१ छन्हु हेरोदं यूहन्नायात स्यायेगु
मौका काल। वयागु जन्मदिं खुन्हु
छगू त:धंगु भ्वय् स:तल। भ्वजय्
गालीलया हाकिमत, त:धंपिं
कप्तानत व मेमेपिं तत:धंपिं मनूतय्त
स:तल। २२ भ्वजय् हेरोदियासया
म्ह्याय् वया: प्याखं हुल। वयागु
प्याखं स्वया: हेरोद व भ्वय् व:पिं
सकलें लय्ताल। अले जुजुं वयात
धाल — “छन्त छु य: फवं? छं धा:गु
बी।” २३ जुजुं पाफया: धाल — “छं
न्हागु हे फवंसां जिं बी, जिगु राज्य
बच्छि हे जूसां बी।”

२४ अले वं पिने वना: मांम्हय्सिके
“जिं छु फवने” धका: न्यन।

वया मांनं धाल — “बप्तिस्मा बीम्ह
यूहन्नायागु छयं फवं।”

२५ उघ्रिमय् हे दुने जुजुयाथाय् वनाः वं “बन्तिस्मा बीम्ह यूहन्नायागु छयं भुइ तयाः बियादिसँ” धकाः फवन।

२६ थ्व न्यनाः जुजुं तसकं हे नुगः मछिंकल, अयुनं अन च्वपिं मनूतय्गु न्ह्यःने वं बी धकाः पाफय् धुंकूगुलिं मबिसे मगात। २७ उघ्रिमय् हे जुजुं छम्ह सिपाइँयात यूहन्नायागु छयं धेना हजि धकाः उजं बिल। भयालखानाय् हे वनाः वं यूहन्नायागु छयं धेनाः २८ भुइ तयाः व मचायात बी हल। अले वं व थः मांयात बी यंकल। २९ थ्व खँ न्यनाः यूहन्नाया चेलातय्सं वयाः वयागु सीम्ह यंकाः थुना बिल।

न्याद्वः मनूतय्त नकादीगु

मत्ती १४:१३-२१; लूका ९:१०-१७;

यूहन्ना ६:१-१५

३० उखे प्रेरितत लिहां वयाः इमिसं याना वःगु ज्या व इमिसं स्यना वःगु खँ फुक्कं वय्कःयात कन। ३१ यक्व मनूत वये वनेगु याना च्वंगुलिं वय्कःपिन्त नयेत तकं लिमलात। अथेजूगुलिं वय्कलं धयादिल — “छिपिं सुं मदुगु थासय् वा, अले अन हे भचा भासु लंकि।”

३२ अले इपिं अनं नांचाय् च्वनाः सुं

मदुगु थासय् वन। ३३ थथे वनाच्चवंगु खंकाः मनूतय्सं वय्कःपिन्त म्हसीकल। अले इपिं गां गामं ब्वाँय् ब्वाँय् वनाः वय्कःपिं स्वयाः न्हापा हे थ्यंकाच्चवन। ३४ वय्कः नांचां कुहां भाःबलय् यक्व मनूत मुनाच्चवंगु खनाः वय्कःयात तसकं माया वन, छाय्धाःसा इपिं जवाः मदुपिं फैचात थें च्वं। अले वय्कलं इमित तःता खँय् स्यनेकने यानादिल।*

३५ न्हि यक्व बी धुंकूगुलिं चेलात वयाः थथे धाल — “थन ला छुं हे मदु, हानं तसकं लिबाय् धुंकल। ३६ इमित छ्वयादिसँ, अले इमिसं लिक्क लिक्क लाःगु गामय् वनाः नयेगु न्यानाः नइ।”

३७ वय्कलं धयादिल — “छिमिसं हे इमित नकि।”

अले इमिसं धाल — “निसः दिनारया जक मरि न्यानाः इमित नकेगु ला।”

३८ वय्कलं इमिके न्यनादिल — “छिमिके ग्वःपा मरि दु? स्व सा।”

इमिसं स्वयाः “न्यापा मरि व निम्ह न्या दु” धकाः धाल।

३९ अले वय्कलं मनूतय्त ख्यलय् भवःलाक फ्यतुकि धकाः धयादिल।

४० अले इपिं न्ययम्ह न्ययम्ह (५०) व

सछिन्ह सछिन्हया ल्याखं भवः छुनाः
फ्यतुत।

४१ अनंलि वय्कलं न्यापा मरि व
निन्ह न्या कयाः स्वर्गपाखे स्वयाः
परमेश्वरयात सुभाय् बियादी धुंकाः
मरि कुचा थलाः चेलातय्त इंके बिल।
अथे हे निन्ह न्या नं इना बियादिल।
४२ इमिसं यतले नल। ४३ अले इना
ल्यं दुगु मरि व न्या हे फिनिगः दाला
जायेक दु। ४४ मस्त व मिसात ल्याः
मतसे अन मरि नःपिं मिजंत जक हे
न्याद्वः दु।

येशू लखय् छःने न्यासि भाःगु

मत्ती १४:२२-३३; यूहन्ना ६:१६-२१

४५ अले उघिमय् हे येशू चेलातय्त
नांचाय् तयाः पारिइ बेथेसदाय्
छ्वयादिल। अनं लिपा वय्कलं
मनूतय्त बिदा बियाः छ्वयादिल।
४६ थथे मनूतय्त छेंय् छ्वयादी धुंकाः
वय्कः पहाडय् प्रार्थना यायेत थहां
भाल।

४७ बहनी जूबलय् नांचा समुद्र दथुइ
थ्यनाच्वन। थुबलय् वय्कः समुद्र
सिथय् याकःचा च्वनाच्वन। ४८ फय्
अःखतं वयाच्वंगुलिं चेलातय्सं नांचा
न्ह्याके मफया च्वन। थ्व खनाः
सुथ न्हापां खिउं खिउं धाःबलय् हे
वय्कः समुद्रय् न्यासि वनाः इमिथाय्
थ्यंकः भाल। वय्कः इमिगु न्ह्यःने

भायेत्यन। ४९ वय्कःयात थथे समुद्रय्
न्यासि भायाच्वंगु खनाः इपिं “भूत
भूत” धकाः चिल्लाय्दनाः हाल,
५० छायाधाःसा थ्व खनाः इपिं सकलें
ग्यात।

अले वय्कलं इमित धयादिल —
“साहस या, जि हे खः, ग्याये म्वाः।”
५१ वय्कः इपिं नापं तुं नांचाय् च्वना-
दिल। उघिमय् हे फय् दित। थ्व
खनाः इपिं फुक्कं छक्क जुल।
५२ इमिसं आः तक नं मरियागु खँ
थुइके मफुनि, छायाधाःसा इमिगु
नुगः अज्जं छाःनि।

उसाय् मदुपिन्त लाय्कादीगु

मत्ती १४:३४-३६

५३ पारिइ थ्यंकाः इमिसं गनेसरेत
धाःगु थासय् नांचा दिकल।
५४ वय्कःपिं क्वहां भाय्वं फुक्क
मनूतय्सं वय्कःयात म्हसीकल।
५५ उकिं इमिसं उखेंथुखें ब्वाय्
जुयाः वय्कः गन गन भाल धाल
अन अन हे उसाय् मदुपिन्त ब्वना
हल। ५६ थुकथं वय्कः गन गन
भाल, अन अन हे — गामय्,
शहरय् व बजारय् उसाय् मदुपिन्त
लँय् लँय् हे हयातइगु। अले इमिसं
वय्कःयागु लंया च्वः जक थीत
बिन्ति याइगु। थुकथं लं थ्यूपिं
फुक्कं लाया वन।

थितिकुतियागु खँ

मत्ती १५:१-६

७ १ येशूयाथाय् यरूशलेमं वःपिं शास्त्रीत व फरिसीत वयाच्वंगु दु। २ थुमिसं चेलातय्सं ल्हाः मस्युसे हे नःगु खन। ३ फरिसीत व फुक्क यहूदीतय्सं पुलांगु थितिकुति मानय् याइगुलिं इमिसं ल्हाः मस्युसे गुबलें मनः। ४ इमिसं बजारय् वनाः लिहां वयाः म्हय् लः हा हा यानाः थःत च्वख मयातले नइ मखु। थुलि जक मखु, इमिसं मानय् याना च्वंगु यक्व हे दु — ख्वलाखिला, जासिकेंसि, अले कँय्यागु थलबलय् नं लः हा हा याये माः।

५ फरिसीत व शास्त्रीतय्सं वय्कः-याके न्यन — “छिमि चेलातय्सं छाय् तापाःबाज्यापिनिगु थितिकुति मानय् याना मच्वंगु, अले हानं ल्हाः मस्युसे नल?”

६ वय्कलं धयादिल — “छिपिं निपाः रूवाःपाः दुपिं खः धकाः यशैया अगमवक्तां च्वया तःगु धात्थें हे खः खनि —

‘थुमिसं म्हुतुं ला
जितः तसकं हनाबना तइ।

नुगलं धाःसा
थुपिं तसकं तापाना च्वनी।*

७ थुमिसं थःपिन्सं दय्कूगु
थितिकुतियात
परमेश्वरयागु आज्ञा खः धकाः
मनूतय्त स्यना जुइ।
उकिं थुमिसं जिगु सेवा याःसां
छप्तिं ज्यालगय् मजू।’

८ छिमिसं परमेश्वरयागु आज्ञायात मानय् मयासे मनूतय्गु थितिकुतियात मानय् यानाच्वन।”

९ वय्कलं हानं धयादिल — “छिमिसं गुलि अःपुक परमेश्वरयागु आज्ञायात छखे चीकाः मनूतय्गु थितिकुति मानय् याये सः। १० मोशां थथे च्वया तःगु दु — ‘थः मांबौयात हनाबना ति। मांबौयात म्हुतु वाइपिन्त स्याना छ्व।’* ११ छिमिसं धाःसा थथे धकाः स्यना जुल — ‘सुनानं थः मांबौयात बीमाःगु खँ परमेश्वरयात छाये धुन धकाः धाइ (थुक्रियात कुर्बान धाइ) १२ वं थः मांबौयात हनाबना तये म्वाः, अले बी माःगु ग्वाहालि नं बीकी मखु।’ १३ थुकथं छिमिगु थितिकुतिं परमेश्वरयागु आज्ञायात ज्यालगय् मजूइका छ्वइ। थज्याःगु ला छिमिसं यक्व हे यानाच्वंगु दु।”

मनूतयूत अशुद्ध याइगु खँ

मत्ती १५:१०-२०

१४ हानं येशू मनूतयूगु हुलयात थःथाय् सःताः धयादिल — “छिपिं फुक्कसिनं जिगु खँ न्यँ, अले थुइकि। १५ नये त्वनेगु छुकिं नं मनूया म्हय् दुने वनाः वयात अशुद्ध याइ मखु, बरु मनूयागु नुगलं पिहां वइगुलिं हे मनूयात अशुद्ध याइ। १६ सुयाके न्हाय्पं दु वं न्यना का।”

१७ मनूतयूत त्वःताः वय्कः छँय् दुने भायादीबलय् वय्कःया चेलातय्सं थ्व उखानयागु अर्थ छु खः धकाः न्यन। १८ अले वय्कलं धयादिल — “छिमिसं नं थुइके मफु ला? छिमिसं गथे थुइके मफुगु? म्हुतुं मनूया म्हय् दुहां वंगु खं वयात अशुद्ध याये फइ मखु। १९ छाय्धाःसा थ्व फुक्क नुगलय् दुने मखु, बरु प्वाथय् वनिगु खः, अले हानं पिहां तुं वइ।” (थथे वय्कलं नयेगु फुक्क च्वख जू धकाः धयादीगु खः)

२० अले हानं वय्कलं धयादिल — “मनूयागु दुनें पिहां वइगु खं जक वयात अशुद्ध याइ, २१ छाय्धाःसा मनूयागु दुनुगलं निसं थथे मभिगु बिचाः पिहां वइ — व्यभिचार यायेगु, खुइगु, स्यायेगु, २२ लोभी जुइगु, मभिगु ज्या यायेगु, थगय् यायेगु, लाः लाः

थें सना जुइगु, नुगः मुइकेगु, मेपिन्त मभिकाः खँ ल्हायेगु, घमण्डी जुइगु, मूर्ख ज्या यायेगु। २३ थ्व फुक्क मभिगु ज्या मनूयागु दुनेनिसं पिहां वइ, अले वयात अशुद्ध याइ।”

छम्ह यहूदीमखुम्ह मिसायागु विश्वास

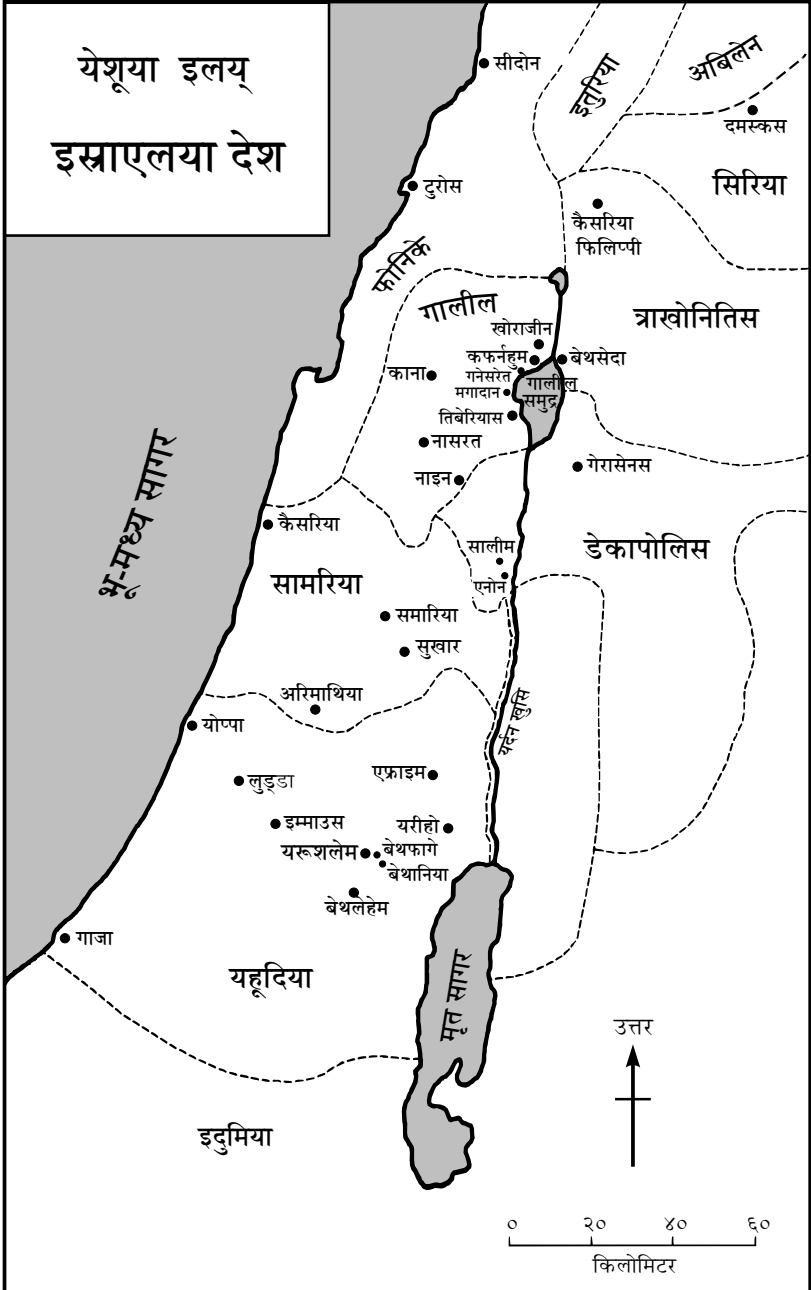
मत्ती १५:२१-२८

२४ वय्कः अनं टुरोस व सीदोन जिल्लाय् भाल। सुनानं मसीमा धकाः वय्कः छखा छँय् दुहां भाल। अय्न् मनूतय्सं सीका काल। २५ भूतआत्मा दुबिना च्वंम्ह छम्ह मिसा मचाया मांनं येशू छँय् दी धयागु सीकाः काचाकाचां वयाः वय्कःया तुतिइ भ्वपुल। २६ व सिरियाया फोनिकेय् च्वंम्ह छम्ह ग्रीक खः। वं वया म्हाय्याके दुबिना च्वंम्ह भूतआत्मायात पिछ्वयादिसं धकाः वय्कःयात बिन्ति यात।

२७ वय्कलं धयादिल — “न्हापां मस्तयूतनिं गाक्क नके ब्यु, छाय्धाःसा मस्तयूसं नया च्वंगु लाकाः खिचायात वांछ्वया बी मज्यू।”

२८ वं धाल — “खः प्रभु, खिचातय्सं नं ला मस्तयूसं वाकूगु नये खं निं।”

२९ अले वय्कलं धयादिल — “छिं थथे धयादीगुलिं छिकपिनि म्हाय्या म्हां भूतआत्मा पिहां वने धुंकल, आः

छि भासां जिल।” ३० छें थ्यंबलय् वं भूतआत्मा मचाया म्हं पिहां वने धुंकुगुलिं मचा लासाय् घनाचवंगु खन।

ख्वाँय् व खाखःम्हयसित लाय्कादीगु

३१ येशू टुरोस जिल्लां सीदोन जुयाः डेकापोलिस पाखें गालील समुद्र थ्यंक भाल। ३२ अन मनूतय्सं वय्कःयाथाय् छम्ह ख्वाँय् व खाखःम्हयसित हल, अले इमिसं वयात ल्हातं थियादिसं धकाः बिन्ति यात।

३३ वय्कलं वयात मनूतय्थासं छखेलिक यंकाः वयागु न्हाय्पनय् ल्हाः तयादिल। अले ई फानाः वयागु मे थियाः ३४ स्वर्गय् थस्वयाः भसुकाः तयाः वयात धयादिल — “इफ्फात!” थुकियागु अर्थ खः — “चाले मा!” ३५ अले वयागु न्हाय्पं चाल, मे सन, थथे वं त्याजिक नवाये फत।

३६ अले इमित सुयातं धाये मते धकाः उजं बियादिल। गुलि गुलि वय्कलं इमित धाये मते धकाः धयादी, उलि उलि हे इमिसं बय्बय् याः जुइ। ३७ थ्व खनाः मनूतय्सं अजू चायाः थथे धाल — “वय्कलं यानादीगु ला फुक्कं भिं जू, ख्वाँय्यात ताय्कादिल, अले खाखःयात नवाये फय्कादिल।”

प्यद्वः मनूतय्त नकादीगु

मत्ती १५:३२-३६

१ उबलय् हानं ग्वाः ग्वाः मनूत मुनाच्वन। थुमिके नयेगु छुं हे मदुगुलिं येशू थः चेलातय्त सःताः धयादिल — २ “थ्व मनूत खनाः जितः माया वं। थुपिं जि नाप च्वनाचवंगु स्वन्हु दय् धुंकल। नयेगु नं छुं हे मदु। ३ जिं थुमित अथें खालि प्वाथं छें हुं धाल धाःसा ला थुपिं लँय् हे मुछ्या जुइ, छाय्धाःसा गुलि मनूत ला तापाकंसिं वःपिं दु।”

४ चेलातय्सं धाल — “थथे सुं मदुथाय् थुलिमछि मनूतय्त सुनां गथे यानाः नके फइ?”

५ अले वय्कलं न्यनादिल — “छिमिके ग्वःपा मरि दु?”

इमिसं धाल — “न्हय्पा।”

६ वय्कलं इमित फ्यतुकादिल। अले मरि कयाः परमेश्वरयात सुभाय् बियाः कुचा थलाः चेलातय्त मनूतय्त इना ब्यु धकाः बियादिल। अले इमिसं यंकाः इना बिल। ७ इमिके चिचीधिकःपिं न्या नं भचा दुगुलिं वय्कलं व नं कयाः परमेश्वरयात सुभाय् बियाः चेलातय्त इंके बियादिल।

८ इमिसं यतले नल। अले इनाः ल्यंदुगु मरि हे न्हय्गः खमु जायेक दु।

६अन प्यद्वः ति मनूत दु। अले वय्कलं इमित बिदा बियाः छ्वत। १०वय्कः अनं थः चेलात नाप नांचाय् च्वनाः दलमनुथा जिल्लाय् भाल।

अजूचायापुगु चिं क्यनेगु इनाप

मत्ती १६:१-१२

११फरिसीत वयाः वय्कः नाप खँ ल्हाः वल। इमिसं वय्कःयात जाँचय् यायेत स्वर्गं छगू चिं हजि धकाः फ्वन।*

१२वय्कलं भसुकाः तयाः धयादिल — “छाय् थौं कन्हय्यापिं मनूतय्सं चिं माला जुडगु? जिं छिमित धात्थें धाये — थज्याःपिं मनूतय्त छुं हे चिं क्यनी मखु।”* १३इमित अन हे त्वःताः वय्कः नांचाय् च्वनाः पारिड भाल।

१४उबलय् इमिसं मरि यंके ल्वःमन। इमिके नांचाय् छपा हे जक मरि दु।

१५वय्कलं इमित ख्याचवः बियाः धयादिल — “बांलाक होश या, हेरोद व फरिसीतय्गु सोडापाखें बचय् जुया च्वँ।”*

१६“भीके मरि मदुगुलिं वय्कलं थथे धयादीगु खः?” धकाः चेलात थःथवय् खँ ल्हात। १७थ्व खँ सीकाः

वय्कलं इमित धयादिल — “छिपिं छाय् मरि मदु धकाः हालाच्वनागु? छिमिसं आः तक नं थुइके मफुनि ला? छिमिगु नुगः अज्ज नं छाःनि ला? १८मिखा दयाः नं छिमिसं मखं ला? न्हाय्पं दयाः नं छिमिसं मताः ला? थुलि याकनं हे ल्वःमने धुंकल ला? १९न्याद्वः मनूतय्त नकेत जिं न्यापा मरि छिमित इना बीत बियाबलय्, ग्वःगः दाला ल्यं दत?”

इमिसं धाल — “भिंनिगः दाला।”

२०“प्यद्वः मनूतय्त नकेत जिं न्हय्पा मरि छिमित इना बीत बियाबलय् ग्वःगः खमु ल्यं दत?”

इमिसं धाल — “न्हय्गः खमु।”

२१अले वय्कलं धयादिल — “आः नं मथूनि ला?”

छम्ह कांयात लाय्कादीगु

२२अनं वय्कःपिं बेथसेदाय् थ्यंकः भाल। मनूतय्सं छम्ह कांम्ह मनूयात हयाः वयात थियादिसँ धकाः वय्कःयात बिन्ति यात। २३वय्कलं कांम्हय्सित ल्हाः ज्वनाः गामं पिने यंकादिल। अले वयागु मिखाय् ई तयाः ल्हातं थियाः धयादिल — “छिं छुं खं ला?”

२४ कांमहं च्वय् थस्वयाः धाल —
“जिं मनु ला खना अथेसां इपिं सिमा
थें न्यासि वनाच्वंगु खना।”

२५ वय्कलं हानं वयागु मिखाय्
ल्हाः तयादिल। अले ला वं बांलाक
हे स्वये फत, फुककं यचुक खने दत।
२६ वय्कलं धयादिल — “सरासर छें
भासँ, गामय् दुहां भाये मते।”

पत्रुसं वय्कःयात ख्रीष्ट खः धाःगु

मत्ती १६:१३-२०; लूका ९:१८-२१

२७ अनं येशू चेलात नापं कैसरिया
फिलिप्पी धाःगु जिल्लाय् भाल।
लँय् वय्कलं चेलातय्त थथे धकाः
न्यनादिल — “मनूतय्सं जितः सु
धकाः धया जुल?”

२८ इमिसं धाल — “गुलिसिनं
बप्तिस्मा बीमह यूहन्ना धाइगु,” गुलि-
सिनं “एलिया धाइगु, अले गुलिसिनं
मेमह हे अगमवक्ता जुइ धकाः
धाइगु।”*

२९ अले वय्कलं न्यनादिल —
“छिमिसं जितः सु धकाः धयाचवना
लय्?”

पत्रुसं लिसः बिल — “छि मुक्ति
बीमह ख्रीष्ट खः।”*

३० अले वय्कलं थ्व खँ सुयातं कने
मते धकाः आज्ञा बियादिल।

थः सीगु खँ कनादीगु

मत्ती १६:२१-२३; लूका ९:२२

३१ अबलय् निसें येशूं चेलातय्त
ध्वाथुइक धयादिल — “मनूया
काय् नं यक्व हे दुःख सीमानि।
थकालिपिं, तः धंपिं पुजाहारीत व
शास्त्रीतय्सं वयात मानय् याइ मखु,
बरु इमिसं वयात स्याइ। स्वन्हु लिपा
व हानं म्वाना वइ।” ३२ वय्कलं थ्व
ध्वाथुइक धयादिल। अले पत्रुसं
वय्कःयात छखे यंकाः थथे धयादी
मते धकाः ब्वःबिल।

३३ वय्कलं फनक्क फहिलाः
चेलातय्त स्वयाः पत्रुसयात थथे
धकाः हक्कादिल — “शैतान, छ
जिगु न्ह्यःने च्वने मते, छायाःसा
छं ला परमेश्वरयागु खँय् मखु,
बरु मनूतय्गु खँय् जक ध्यान
तयाचवना।”

गथे यानाः येशूया चेला जुइगु

मत्ती १६:२४-२८; लूका ९:२३-२७

३४ अले वय्कलं थः चेलातय्त व
अन च्वंपिं मनूतय्त नापं सःताः थथे
धयादिल — “जि नाप वयेगु जूसा
छिपिं सुनानं थःगु खँय् छुं हे च्यूताः
तय् मते। अले थःगु कूस थःमहं हे

कुबिया: सीत तकं लिमच्युसे जिगु ल्यू ल्यू वा।* ३५ थःगु प्राण बचय् यायेत जक स्वइम्ह मनू नाश जुया वनी। सुनां जिगु नितिं व भिंगु खँयागु नितिं थःगु प्राण पाइ व बचय् जुइ।*

३६ सारा संसार हे ल्हातय् दया: नं व मनू सिना वन धा:सा वयात छु दइ? ३७ वं हानं थःगु प्राण छुकिं लिफ्याना काइ? ३८ थ्व पापी व मभिंगु संसारय् सुनां जि व जिगु खँ न्यना: रूवा: फस्वय्की मनूया काय् नं स्वर्गदूतत नाप भः भः धाय्क परमेश्वर बा:नं छ्वया हइबलय् व खना: लज्या चाइ।”

६ १ वय्कलं हानं धयादिल — “थुलि जक मखु, जिं छिमित मेगु नं धाये — थन दना च्वंपिं मध्ये गुम्हं गुम्हं मनूत परमेश्वरयागु राज्य भः भः धाय्क वःगु मखंतले सी मखु।”

येशूयागु रूप ह्यूग

मत्ती १७:१-१३; लूका ६:२८-३६

२ खुन्हु लिपा येशू पत्रुस, याकूब व यूहन्नायात ब्वना: पहाडय् भाल। अन मेपिं सुं हे मदु। इमिसं स्व स्वं हे वय्क:यागु रूप हिला वन। ३ वस:

यचुसे त्वइसे च्वना: थिनाच्चन, थथे ला थ्व संसारय् च्वंपिं सुनानं यचुके फइ मखु। ४ अन एलिया व मोशा खने दया वल। इपिं येशू नाप खँ ल्हानाच्चन।

५ थ्व खना: पत्रुसं वय्क:यात धाल — “गुरूजु, भ्नीपिं थन हे च्वने दत धा:सा गुलि बांलाइ। जिमिसं स्वंगू बल्चा दय्के ला। छगू छित:, छगू मोशायात व मेगु छगू एलियायात।” ६ इपिं तसकं हे ग्या:गुलिं पत्रुसं छु धायेत्यंगु ख: वं धाये मसल।

७ अले सुपाँय् वया: इमित त्वपुल। सुपाँय् दुनें थथे धया हःगु स: ताये दत — “थ्व जि य:म्ह काय् ख:। थ्व धा:गु खँ न्यँ।”** ८ इमिसं छचाखेलं स्वत, सुं हे मखन, अन ला इपिं व येशू जक दु।

९ पहाडं क्वहां भाया च्वंबलय् वय्कलं इमित थथे उजं बियादिल — “मनूया काय् सिना: म्वाना मवतलय् थ्व खँ सुयातं धाये मते।” १० थथे धयादीगुलिं इमिसं सुयातं मसीकुसे मनय् जक तया तल। अय्सां इमिसं सिना: म्वायेगु धा:गु छु जुइ धका: थ:थवय् खँ ल्हानाच्चन।

११ अले वय्कःयाके न्यन — “शास्त्रीतय्सं न्हापालाक एलिया हे वये माः धकाः छाय् धयाच्वंगु?”*

१२ वय्कलं धयादिल — “खः, एलिया निं न्हापालाक वयाः फुककं मिलय् याइ। मनूया काय् नं यक्व दुःखकष्ट सियाः हेला याका चवने माली धकाः छाय् धर्मशास्त्रय् चवया तःगु? १३ जिं छिमित धात्थें धाये — एलिया ला वये धुंकल। धर्मशास्त्रय् चवया तःथें तुं इमिसं वयात यःथें यानाः दुःखकष्ट बिया छवत।”

भूत दुब्यूम्ह मचायात लाय्कादीगु

मत्ती १७:१४-२१; लूका ६:३७-४३

१४ वय्कःपिं मेपिं चेलातय्थाय् लिहां भाःबलय् अन यक्व मनूत मुनाच्वंगु व शास्त्रीत वय्कःया चेलात लिसे हालाच्वंगु खन। १५ वय्कःपिं भाःगु खनाः फुकक मनूत छक्क जुयाः ब्वाय् वनाः लसकुस यात।

१६ अले वय्कलं न्यनादिल — “छिपिं इपिं नाप छु खँय् हाला-चवनागु?”

१७ छम्हय्सिनं वय्कःयात लिसे बिल — “गुरूजु, जिं जिमि काय्यात लाताम्ह भूत दुबिना च्वंगुलिं छिथाय्

हया। १८ भूत दुबित धायेवं व बँय् जूवनी, अले ई भ्वाललल भ्वाललल हल्याः वाकुधी न्ह्यायाः तिल्ल प्यना वनी। छिकपिनि चेलातय् भूत पिछ्वया ब्यु धकाः धयां इमिसं पिछ्वये मफुत।”

१९ अले वय्कलं धयादिल — “छिमिसं गथे जक विश्वास याये मफुगु? जि छिपिं नाप गुलि हे चवनी-तिनि धकाः? जिं छिमिगु नितिं गुलि जक दुःख सह यानाचवनेगु? मचायात थन हजि।”

२० अले मचायात वय्कःया थाय् हल। भूतआत्मां येशूयात खनेवं मचायात कसाः यानाः बँय् छ्वावात। अले मचां ग्वारा ग्वारा तुलाः म्हुतुइ ई भ्वाललल भ्वाललल वय्कल।

२१ थ्व खनाः वय्कलं न्यनादिल — “थथे जूगु गुलि दत?”

बौम्हय्सिनं धाल — “मचांनिसें।

२२ थ्व भूतआत्मां वयात स्यायेत आप्वः हे मिइ व लखय् वांछ्वया बी धुंकल। छिं छुं यानादी फुसा, दया यानाः ग्वाहालि यानादिसँरे।”

२३ अले वय्कलं धयादिल — “जिं याये फु धकाः छं विश्वास याःसा मजी माःगु छु दु धकाः? विश्वास याःपिन्त ला फुककं जुइ।”

२४ उघ्निसय् वं धाल — “जि विश्वास याना, अयनं विश्वासय् बमलाःनिगुलिं जितः ग्वाहालि यानादिसँ।”

२५ ग्वाः ग्वाः मनूत वयाच्वंगु खनाः वय्कलं भूतआत्मायात हक्काः धयादिल — “हे लाताम्ह व र्ख्वाँय्म्ह भूतआत्मा, जिं छन्त धयाचवना — वया थासं पिहां वा, अले हानं गुबलें हे वयाके दुबी मते।”

२६ भूतआत्मा चिल्लाय् दना हालाः मचायात इसाःथिसाः यानाः पिहां वल। अले व मचा सीम्ह थें चवनावन। फुक्कसिनं ला मचा सित हे धकाः धाल। २७ तर वय्कलं ल्हाः ज्वनाः थनादिल, अले व दना वल।

२८ छेंय् दुने भाये धुंकाः चेलातय्सं सुतुक्क वय्कःयाके थथे धकाः न्यन — “जिमिसं भूतयात छाय् पिछ्वये मफुगु?”

२९ वय्कलं धयादिल — “थज्याःम्ह भूतयात ला प्रार्थना मयाय्कं पिछ्वये फइ मखु।”

येशू हानं थः सीगु खँ कनादीगु

मत्ती १७:२२-२३; लूका ६:४३-४५

३० अनं वय्कःपिं गालील जुयाः भाल। वय्कःपिं गन वनाच्वंगु धकाः सुनां मसीमा धयागु वय्कःया

इच्छा खः। ३१ छायाधाःसा लँय् वँव वय्कलं चेलातय्त थथे धकाः स्यनादिल — “मनूया काय्यात ज्वनाः मनूतय्गु हे ल्हातय् लः लाइगु ई वइन। इमिसं वयात स्याइ, अले स्वन्हु दय्काः हानं म्वाना वइ।” ३२ इमिसं धाःसा वय्कलं धयादीगु खँ बांलाक मथू, अय्सां न्यनेत ग्यात।

दकलय् तःधंम्ह सु?

मत्ती १८:१-५; लूका ६:४६-४८

३३ वय्कःपिं कफर्नहुमय् थयंकाः छेंय् भाये धुंकाः वय्कलं इमिके लँय् छु खँ ल्हानाचवनागु धकाः न्यनादिल। ३४ इपिं सुम्क चवन, छायाधाःसा लँय् इपिं मध्ये सु तःधं धकाः हाला वयाच्वंगु खः।* ३५ अले वय्कलं फयतुनाः भिंनिम्हय्सितं सःताः थथे धयादिल — “दकलय् न्हापा जुइत स्वइम्हय्सियां दकलय् लिपा चवने माः, अले फुक्कसियां चयः जुइ माः।”*

३६ थुलि धयाः वय्कलं छम्ह मचायात हयाः इमि दथुइ तयादिल। अले वयात मुलय् तयाः इमित धयादिल — ३७ “सुनां जिगु नामय् थज्याःम्ह मचायात नालाकाइ, वं

जितः हे नालाकाः गुति ग्यनी। सुनां
जितः नालाकाइ वं जितः नालाकाः गु
मखु, जितः छ्वया हः म्हयसित
नालाकाः गु खः।”*

सु भी शत्रु मखु व भीम्ह हे मनु खः

लूका ६:४६-५०

३८ छन्हु यूहन्नां येशूयात धाल —
“गुरूजु, जिमिसं छिगु नामं भूत ख्याना
च्वंम्ह छम्ह मनूयात खना। जिमिसं
वयात अथे याये मते धकाः धया,
छाय्धाः सा व भीपिं लिसे जुयाच्वंम्ह
मखु।”

३९ वय्कलं धयादिल — “वयात पने
मते, छाय्धाः सा जिगु नामं ततः धंगु
ज्या याना च्वंपिं सुनानं जितः मभिके
छालि मखु। ४० सु भी शत्रु मखु, व
भीम्ह हे मनु खः।* ४१ जिं छिमित
धात्थें धाये — सुनानं ख्रीष्टया मनूत
धकाः छिमित लः जक त्वंकूसां
वयात इनाम दइ।”*

पापय् लाकीगु खँ

मत्ती १८:६-९; लूका १७:१-४

४२ “सुनानं जितः विश्वास याना
च्वंम्ह छम्ह चिधंम्ह मनूयागु जक नं
विश्वास स्यंकेत स्वल धाः सा वयात

गः पतय् ल्वहंघः घाकाः समुद्रय्
वांछ्वयेगु हे बांलाइ। ४३ छंगु ल्हातं
छन्त पापय् लाकी धाः सा उकियात
पाला छ्व। निपा ल्हाः दय्काः
नरकयागु गुबलें मसीगु मिइ लाय्गु
स्वयाः ला ल्हाः मदय्क म्वाना
च्वनेगु हे भिं।* ४४ अन छ्वया च्वंगु
मि गुबलें सी मखु, अले हानं की नं
गुबलें हे सी मखु। ४५ छंगु तुतिं छन्त
पापय् लाकी धाः सा उकियात पाला
छ्व। तुति निपा दय्काः नरकयागु
गुबलें मसीगु मिइ लायेगु स्वयाः
ला तुति मदय्क म्वाना च्वनेगु हे
भिं। ४६ अन छ्वया च्वंगु मि गुबलें
सी मखु, अले हानं की नं गुबलें
हे सी मखु। ४७ अथे हे छंगु मिखां
छन्त पापय् लाकी धाः सा उकियात
लिकयाः वांछ्वया ब्यु। मिखा निगलं
मदयेका नरकयागु मिइ वांछ्वय्का
च्वनेगु स्वयाः ला छंगु लागि कां
जुयाः परमेश्वरयागु राज्यलय् दुहां
वनेगु हे भिं।* ४८ अन छ्वया च्वंगु
मि गुबलें सी मखु, अले हानं की नं
गुबलें सी मखु।*

४९ “छम्ह छम्हयसित मिं हे चि
सवाः वय्की। ५० चि भिं जू, अथेसां
चिं चियागु सवाः तंकूसा गय् यानाः

चि सवाः वय्केगु? छिपिं चि सवाः वःपिं जुया च्वँ, अले फुक्क नाप मिलय् जुया च्वँ।”*

पारपाचुकेगु खँ

मती १६:१-१२; लूका १६:१८

१० १ गालील त्वःताः येशू यहूदिया जिल्लाय् भायाः अनं यर्दन खुसिया पारिइ भाल। अनं वय्कःयाथाय् ग्वाः ग्वाः मनूत मुं वःगुलिं न्ह्याबलें थें वय्कलं इमित स्यनेकने यानादिल।

२ अनं फरिसीत वयाः वय्कःयागु मन स्वयेत थथे धकाः न्यन — “मनूतय्सं थः कलाःयात त्वःते ज्यू ला कि मज्यू?”

३ वय्कलं धयादिल — “मोशां छिमित छु या धकाः धया थकल?”

४ इमिसं धाल — “मोशां ला भवं च्वयाः पारपाचुकूसां ज्यू धकाः धाःगु दु।”*

५ अले वय्कलं लिसः बियादिल — “छिमिगु नुगः छाःगुलिं हे मोशां अथे पारपाचुकूसां ज्यू धकाः धया थकूगु खः। ६ दकलय् न्हापा सृष्टि यानादीबलय् हे परमेश्वरं इमित मिजं व मिसा यानाः दय्कादीगु खः।”*

७ अय्जूगुलिं मनूत थः मांबौयात त्वःताः कलाः नाप च्वं वनी। ८ अले इपिं निम्हं छम्ह हे जुइ। उकिं आः इपिं निम्हं मखु, छम्ह हे जुइ धुकल।* ९ परमेश्वरं हनादीपिन्त मनूतय्सं फाये मज्यू।”

१० छेंय् लिहां वःबलय् चेलातय्सं वय्कःयाके थ्व हे खँ न्यन। ११ अले वय्कलं धयादिल — “सुनानं थः कलाःयात त्वःताः मेम्ह लिसे ब्याहा यात धाःसा वं व्यभिचार याःगु जुइ। १२ अथे हे मिसां नं थः भाःतयात त्वःताः मेम्ह लिसे ब्याहा यात धाःसा वं व्यभिचार याःगु जुइ।”*

मस्तय्त आशिष बियादीगु

मती १६:१३-१५; लूका १८:१५-१७

१३ लिपा मनूतय्सं मस्तय्त येशू आशिष बियादीमा धकाः वय्कःयाथाय् हल। चेलातय्सं इमित हक्काः छ्वल।

१४ अले येशू तंम्वयाः इमित धयादिल — “मस्तय्त पने मते। इमित जिथाय् छ्वया हजि, छायाःसा परमेश्वरयागु राज्य थज्याःपिनिगु हे खः। १५ जिं छिमित धात्थें धाये — मस्तय्गु नुगः थें दय्का मवःपिन्त

६:५० मती ५:१३; लूका १४:३४-३५ १०:४ व्य २४:१-४; मती ५:३१

१०:६ उत १:२७; ५:२ १०:७-८ उत २:२४ १०:११-१२ मती ५:३२; १ कोर ७:१०-११

परमेश्वरयागु राज्यय् दुकाइ मखु।”*
 १६अले वय्कलं मस्तय्त घय्पुयाः
 छेनय् ल्हाः तयाः आशिष बियादिल।

तःमिम्ह मनू

मत्ती १६:१६-३०; लूका १८:१८-३०

१७अनं येशू लँय् भ्वाया च्वंबलय्
 छम्ह मनुखं ब्वाँय् ब्वाँय् वयाः
 वय्कःया न्ह्यःने पुलिं चुयाः थथे
 धकाः न्यन — “भिम्ह गुरूजु, छु ज्या
 याःसा जितः अनन्त जीवन दइ?”

१८वय्कलं लिसः बियादिल —
 “जितः छाया भिम्ह धकाः धयागु?
 भिम्ह ला परमेश्वर छम्ह हे जक दु।
 १९व्यवस्थाय् थथे च्वया तःगु सि
 हे स्यू, मखु ला? — स्याये मते,
 व्यभिचार याये मते, खुइ मते,
 मखुगु साक्षी बी मते, कर्पिन्त थगय्
 याये मते, थः मांबौयात हनाबना
 ति।”*

२०वं लिसः बिल — “गुरूजु,
 थ्व फुक्कं मचाबलय्निसें हे मानय्
 यानाच्वनागु दु।”

२१थ्व न्यनाः वय्कःयात व खनाः
 माया वन, अले थथे धयादिल —
 “अभ्र नं छिं छता याये मानि, थःके
 दुगु फुक्कं मियाः नयेमखंपिन्त
 इना बियादिसँ। अले छितः स्वर्गय्

धनसम्पत्ति दइ। थुलि याये धुंकाः जि
 नाप भासँ।”

२२थ्व खँ न्यनाः व मनू ख्वाः
 खिउँसे च्वंकाः दुःख तायाः सुम्क
 वन, छायाधाःसा व तसकं हे तःमिम्ह
 खः।

२३अले छचाखेलं स्वयाः वय्कलं
 चेलातय्त धयादिल — “तःमिपिं
 मनूतय्त परमेश्वरयागु राज्यय् दुहां
 वनेत गुलि थाकु।” २४थ्व खँ
 न्यनाः चेलात छक्क जुल। वय्कलं
 हानं धयादिल — “परमेश्वरयागु
 राज्यय् दुहां वनेत गुलि थाकु।
 २५मुलुयागु कँय् प्वाल्य् उँट दुहां
 वनेत अःपुया च्वनी, तर तःमिपिं
 परमेश्वरयागु राज्यय् दुहां वनेत
 थाकुया च्वनी।”

२६थ्व खँ न्यनाः इपिं तसकं हे अजू
 चाल, अले थःथवय् थथे धकाः खँ
 ल्हात — “अय्सा सुनां जक उद्धार
 काये फइ?”

२७वय्कलं इमित स्वयाः धया-
 दिल — “मनूतय्पाखें थथे जुइ फइ
 मखु, अय्न् परमेश्वरं याये मफुगु छुं नं
 मदु।”

२८पत्रुसं वय्कःयात थथे धाल —
 “स्वया दिसँ, जिमिसं दुगु फुक्क
 त्वःताः छिगु ल्यू ल्यू वयाच्वना।”

२६ वय्कलं धयादिल — “जिं छिमित धात्थें धाये — जिगु नितिं व भिंगु खँयागु नितिं छँबुँ, दाजुकिजा, तताकेहँ, मांबौ व काय्म्ह्याय् त्वःता वःपिन्त ३० व दुःख स्यूपिन्त आः हे सछि दुगं अप्वः छँबुँ, दाजुकिजा, तताकेहँ, मांबौ व काय्म्ह्याय् सकलें दइ। अले हानं अनन्त जीवन नं दइ। ३१ न्हापा लाःपिं लिपा लाइ, अले लिपा लाःपिं न्हापा लाइ।”*

येशू स्वकः खुसि सीगु खँ धयादीगु

मत्ती २०:१७-१९; लूका १८:३१-३४

३२ वय्कःपिं अनं यरूशलेमपाखे भाल। येशू इमिगु न्ह्यः न्ह्यः भायाचवन। चेलात व वय्कःया ल्यू ल्यू वःपिं मनूत छक्क जुयाः ग्याग्यां वनाचवन। येशू हानं छकः भिंनिम्ह चेलातय्त सःताः थःत जुइतिनिगु खँ थथे धकाः कनादिल — ३३ “न्यँ, भीपिं यरूशलेमय् वनाचवनागु दु। अन मनूया काय्यात ज्वनाः तःधंपिं पुजाहारीत व शास्त्रीतय्गु ल्हातिइ लः ल्हाना बी। इमिसं वयात स्याये हे माः धकाः धाइ। अले वयात यहूदीमखुपिनिगु ल्हातय् लः ल्हाना बी। ३४ इमिसं वयात यंकाः गिजय् याइ, थुकलं बी, कोर्राँ दाइ, अले

स्याना छ्वइ। अय्सां स्वन्हु दय्काः व म्वाना वइ।”

याकूब व यूहन्नां बिनति याःगु

मत्ती २०:२०-२८

३५ जब्दिया काय्पिं याकूब व यूहन्नां वयाः थथे धाल — “गुरूजु, जिमिसं न्ह्यागु फवंसां छिं जिमित बियादी धकाः जिमिसं मनं तुनागु दु।”

३६ वय्कलं न्यनादिल — “धा, जिं छिमित छु याये माल?”

३७ इमिसं धाल — “छि जुजु जुया-दीबलय् जिमित छिगु जवय् व खवय् तयादिसँ।”

३८ थ्व न्यनाः वय्कलं धयादिल — “छिमिसं छु फवनाचवना धयागु थःपिन्सं हे मस्यू। छु जिं त्वनेत्यनागु दुःखयागु ख्वलां छिमिसं त्वने फु ला? जिं काये माःगु दुःखयागु बप्तिस्मा छिमिसं काये फु ला?”*

३९ इमिसं “फु” धकाः लिसः बिल।

अले वय्कलं इमित धयादिल — “त्वनेत ला छिमिसं नं जिं थें त्वनी, अले बप्तिस्मा कायेत ला छिमिसं नं जिं थें काइ। ४० अयूनं जिके सुयात नं जिगु जवं खवं तयेगु हक मदु। सुयात सुयात तयेगु धकाः ला क्वःछिना तयादी धुकल।”

४१ याकूब व यूहन्नायागु थ्व खँ न्यना: मेपिं भिम्ह चेलात तंम्वल। ४२ अथेजुगुलिं वय्कलं इमित थ:थाय् स:ता: धयादिल — “छिमिसं सि हे स्यू नि, थ्व संसारय् शासन याइपिन्सं मनूतय्त ल्हातय् काइ। अले इमि नाय:तय्सं इमित थ: य:थें याना तइ। ४३ छिमिगु दथुइ धा:सा थथे जुइ मखु। सुनां त:धं जुइ मास्ति वय्की व छिपिं सकसियां च्य: जुइ मा:।* ४४ सुयां न्हापालाके मास्ति व:सा व ला भन दास हे जुइ मा:।* ४५ मनूया काय् नं सेवा याकेत मखु, बरु सेवा यायेत व यक्वसित मुक्ति बीत व सीत व:गु ख:।”

कांम्ह बारतिमैयात लाय्कादीगु

मत्ती २०:२६-३४; लूका १८:३५-४३

४६ अले वय्क:पिं यरीहो थय्क: भाल। येशू अनं चेलात व यक्व मनूत नाप भायेत्यंबलय् लँय् छथाय् तिमैया काय् बारतिमै धा:म्ह छम्ह कांम्ह फवगिं च्वनाच्वन। ४७ वं नासरतयाम्ह येशू भायाच्वन धयागु न्यना: तत:सलं थथे हाला हल — “दाऊदया काय् येशू, जित: दया यानादिसँ।”

४८ मनूतय्सं वयात हाले मते धका: ब्व: बिल।

अय्नं व भन जक तसकं हाला हल — “दाऊदया काय् येशू, जित: दया यानादिसँ।”

४९ थ्व न्यना: वय्कलं दिना: धयादिल — “वयात स:ती।”

इमिसं व कांयात थथे धका: स:तल — “साहस या, दँ, वय्कलं छन्त स:तादिल।” ५० गागि हे त्व:ता: तिन्हया: व छक्कलं येशूयाथाय् वल।

५१ अले वय्कलं वयात धयादिल — “जिं छित: छु याये माल?”

कांनं धाल — “गुरूजु, जित: मिखां खंका बियादिसँ।”

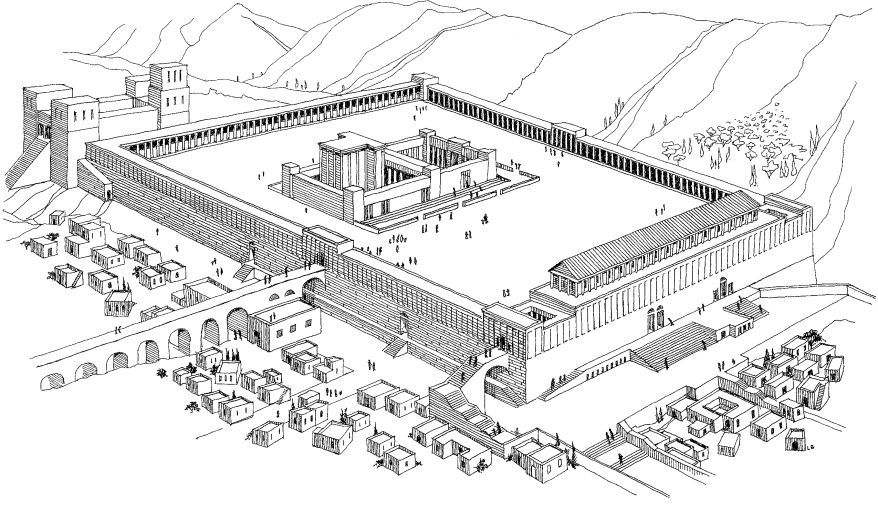
५२ वय्कलं धयादिल — “भासँ, छिगु विश्वासं छिं मिखां खनी।” उघ्रिमय् हे वं मिखां खन, अले व वय्क:या ल्यू ल्यू वन।

येशू यरूशलेमय् भा:गु

मत्ती २१:१-११; लूका १९:२८-४०;

यूहन्ना १२:१२-१९

११ वय्क:पिं यरूशलेमया सत्तिक ला:गु जैतून डाँडा-यागु बेतफागे व बेथानिया धा:गु गामय् थय्क: भा:बलय् येशू निम्ह चेलातय्त थथे धका: २ खँ स्यना: छ्वयादिल — “छिपिं न्ह्य:नेसं च्वंगु गामय् हुँ। अन दुहां वनेवं हे सुनानं

यरूशलेमया देगः

मगःनिम्ह छम्ह गधाया मचायात
चिना तःगु खनी। वयात फ्यनाः
थन हजि। ३ छिमित सुनानं छुं
धाल धाःसा, छिमिसं — ‘प्रभुयात
मालाच्वन’ धकाः धा। अले वं बिया
हइ।”

४ इपिं वनाः छम्ह गधाया मचायात
लँय् लाःगु लुखाय् पिने चिना तःगु
खनाः इमिसं वयात फ्यन। ५ अन
दना च्वंपिन्सं इमित थथे धाल —
“गधायात फ्यनाः छु यानाच्वनागु
हं?” ६ वय्कलं स्यना हःथें इमिसं
लिसः बिल। अले इमित गधा बिया
हल। ७ इमिसं व गधाया मचायात

वय्कःया थाय् हयाः थःपिनिगु गा
वयागु म्हय् लाया बिल। अले वय्कः
गधाया म्हय् च्वनादिल।

८ वय्कवसिनं थः थःगु गा हयाः लँय्
लाया बिल, अले गुलिसिनं ख्यलय्
च्वंगु स्याउला हः हयाः लँय् लाय्
हल। ९ वय्कःया न्ह्यः न्ह्यः वंपिं व
ल्यू ल्यू वःपिं थथे हाल —

“होसन्ना,

प्रभुया नामं भाःम्ह धन्यम्ह
खः।* ”

१० भी तापाःबाज्या दाऊदयागु
वयाच्वंगु राज्यया

यःमरिमा

जय जय जुडमा।

स्वर्ग्य् चवनादीम्ह परमेश्वरयात
होसन्ना।”

११ थुकथं वय्कः यरूशलेमय्
थय्काः अन चवंगु देगःया चुकय्
भाल। छचाखेलं फुक्कं स्वये धुकाः
लिबाय् धुंकूगुलिं वय्कः भिनिम्ह
चेलात नाप बेथानियाय् लिहां भाल।

यःमरिमायात सराः बियादीगु

मत्ती २१:१८-१९

१२ कन्हय्खुन्हु वय्कःपिं बेथानियां
भाया च्वंबलय् येशू नयेपित्याकल।
१३ तापाकं हे वय्कलं छमा वाँउसे
चवंगु यःमरिमा खनाः उकी छुं

सयाचवंगु दइ ला धकाः स्वः भाल।
अन थय्काः छुं हे सया मचवंगु व हः
जक खन। थुबलय् यःमरि सइगु ई
मजूनि। १४ अले वय्कलं थ्व सिमायात
थथे धयादिल — “आवलि छंगु फल
सुनानं नये मखनेमा।” थथे धयादीगु
चेलातय्सं नं ताल।

बंजाःतय्त देगलं ख्याना छ्वःगु

मत्ती २१:१२-१७; लूका १९:४५-४८;

यूहन्ना २:१३-२२

१५ वय्कःपिं हानं यरूशलेमय् थय्कः
भाल। येशू देगलय् भायाः अन
चवनाः मीगु व न्यायेगु ज्या यानाचवंपिं
फुक्कसितं ख्याना छ्वयादिल। धिबा
हिलीपिं सराफितय्गु टेबिल ग्वारा
तुइकाबिल, सुकुभतु मीपिनिगु ताथ
फाता पुइका बिल। १६ हानं देगःया
चुकं जुकाः सुयातं नं छुं यंकेगु हयेगु
याके बिया मदिल। १७ वय्कलं
इमित थथे धयाः स्यनादिल — “थ्व
खँ च्वया तःगु, मस्यू ला? ‘जिगु छँ
फुक्क मनूतय् प्रार्थना याइगु छँ खः।’
छिमिसं ला थुकियात खँ व दाखुंतय्गु
छँ धकाः यानाचवन।”*

१८ तःधंपिं पुजाहारीत व शास्त्री-
तय्सं थ्व खँ न्यनाः वय्कःयात
स्यायेगु ग्वसाः ग्वल। तर मनूत खनाः

ग्यानाः इमिसं याये मफुत, छाय्धाःसा मनुतय्सं वय्कःयागु खँ तसकं यय्कू।

१६बहनी जूगुलिं वय्कःपिं शहरं पिने बेथानियाय् लिहां भाल।

गना वंगु यःमरिमा

मत्ती २१:१८-२२

२०कन्हय्खुन्हु सुथय् वय्कःपिं हानं यरूशलेमपाखें वना च्वंबलय् लँय् यःमरिमा गना च्वंगु खन। २१अले पत्रुसयात लुमंसे वयाः थथे धाल — “गुरूजु, स्वयादिसँ, छिं सराः बियादीगु सिमा ला गना वने धुंकल।”

२२अले वय्कलं लिसः बियादिल — “परमेश्वरयात विश्वास या। २३जिं छिमित धात्थें धाये — छिमिसं नं छुं हे संका मयासे थःमहं मतिइ तःगु खँ पूवनी धकाः विश्वास यानाः थव पहाडयात ‘ल्यहें दनाः समुद्रय् कुतुं हुं’ धकाः धाल धाःसा अथे हे जुइ।* २४अय्जूगुलिं जिं छिमित धाये — प्रार्थना यानाः छिमिसं छु फ्वंगु खः व जितः दये धुंकल धकाः विश्वास यात धाःसा छिमित व द हे दइ। २५सुनानं छिमित छुं याःगु दुसा प्रार्थना यायेबलय् छिमिसं इमित न्ह्याबलें क्षमा या, अले स्वर्गय् च्वनादीमह

छिमि परमेश्वर बाःनं नं छिमित अथे हे क्षमा याइ। २६छिमिसं वयात क्षमा मबिल धाःसा छिमि स्वर्गय् च्वनादीमह बाःनं नं छिमिसं याःगु पाप क्षमा यानादी मखु।”*

येशूयात सुनां अधिकार बिया तल

धकाः न्यंगु

मत्ती २१:२३-२७; लूका २०:१-८

२७वय्कःपिं हाकनं यरूशलेमय् थ्यंकः भाल। येशू देगःया चुकय् चाःहिला च्वनादीबलय् तःधंपिं पुजाहारीत, शास्त्रीत, व थकालिपिन्सं वयाः वय्कःयात २८थथे धाल — “छिं थथे याना दीत गनं अधिकार कयादिया? अले छितः थव अधिकार सुनां बिल?”

२९वय्कलं इमित धयादिल — “जिं नं छिमिके छगू खँ न्यने, छिमिसं लिसः बिल धाःसा जितः सुनां थव अधिकार बिया हःगु खः धकाः धाये। ३०बप्तिस्मा बीगु अधिकार यूहन्नां सुयापाखें काल? स्वर्गपाखें ला कि मनुतयापाखें?”

३१थव न्यनाः इमि थःथवय् थथे खँ जुल — “स्वर्गपाखें काःगु धाल कि भन भीत वं ‘अय्सा, छिमिसं वयात छाय् विश्वास मयानागु लय्?’ धकाः

धाइ। ३२मनूतय्पाखें का:गु धाल कि मनूतय्सं भीत स्याइ, छाय्धा:सा फुककसिनं यूहन्नायात अगमवक्ता धका: मानय् याना त:गु दु।” ३३थथे जूगुलिं इमिसं वय्क:यात लिस: बिल — “जिमिसं मस्यू।”

अले वय्कलं धयादिल — “अय्सा, जिं नं छिमित थ्व ज्या यायेत जित: सुनां अधिकार बिया ह:गु ख: धका: धाये मखु।”

मभिंपिं म्हय्तय्गु उखान

मत्ती २१:३३-४६; लूका २०:९-१९

१२ १थुलि धयादी धुंका: वय्कलं इमित छपु उखान छुनादिल। “छम्ह त:सिं दु। वं थ:गु क्यबय् दाख पित। अले प्यखें वालं चिना बिल। वं अन दाख तिस्सिगु सा: नं तया बिल। अले क्यब स्वयेत छखा बल्चा नं दय्का थकल। क्यबय् ज्याका: व मेगु देशय् वन।* २बालि कायेगु ई जुइका: दाख क्यबया थुवालं थ: च्य:यात म्हय्तय्थाय् बालि काय्के छ्वल। ३इमिसं व च्य:यात ज्वना: दाल, अले छुं हे बिया मछ्वसें खालि ल्हातं तुं लित छ्वयाबिल। ४दाख क्यबया थुवालं हानं मेम्ह च्य:यात छ्वया हल। वयात नं इमिसं दाया:

छेनय् घा:पा: याना: बेइज्जत याना: छ्वयाबिल। ५वं हानं मेम्ह च्य: छ्वया हल, थ्वयात ला इमिसं स्याना हे बिल। थुकथं इमिसं गुलिसितं दायाछ्वत, गुलिसितं ला स्या हे स्यात। ६दाख क्यबया थुवा:या थ: हे य:म्ह काय् छम्ह जक बाकि दनि। दकलय् लिपा थ: काय्यात हे वं थथे मतिइ तया: म्हय्तय् थाय् छ्वल — ‘जि काय्यात ला इमिसं हनाबना हे तइ।’

७“म्हय्तय्सं ला भन जक हे थथे ग्वसा: ग्वल — ‘थ्व ला त:सिया हे काय् ख:, थ्वयात स्याना: फुकक धनसम्पत्ति थ:गु याना काये।’ ८इमिसं काय्म्हय्सित ज्वना: स्यात, अले बुं पिने वांछ्वया बिल।”

९येशूं इमिके न्यनादिल — “दाख क्यबया थुवालं थुमित आ: छु याइगु जुइ? वं वया: फुककसितं स्याना: क्यब मेपिन्त हे ज्याके बी। १०थथे च्वया त:गु खँ छिमिसं मब्बना ला? —

‘दक:मितय्सं ज्यालगय् मजूगु धका: धा:गु ल्वहं हे मू ल्वहं जू वल।

११ परमेश्वरं हे थथे यानादीगु ख:।

भीसं स्वयेबलय्

थ्व तसकं अजूचायापु!’”*

१२ वय्कलं कनादीगु थ्व उखान न्यना: इमिसं थःपिन्त हे ध्याका: धयादीगु खः धका: थुइका काल। अले इमिसं वय्कःयात ज्वनेत स्वल। अय्न् इमिसं मनूत खना: ग्याना: ज्वने मछाल, अले इपिं सुम्क वना छ्वत।

कर पुलेगु खँ

मती २२:१५-२२; लूका २०:२०-२६

१३ अले इमिसं येशूयात खँय् काका: ज्वनेगु ग्वसा: ग्वया: सुं फरिसीत व हेरोदया मनूत छ्वयाहल। १४ इमिसं वया: वय्कःयात थथे धाल — “गुरूजु, छि धात्थें भिंम्ह मनू खः। छिं मनूतय्त परमेश्वरयागु भिंगु लँपु जक क्यनादी। मनूतय्सं धाइ ल्हाइगु खँय् छिं च्यूता: तयामदी, छायाःसा छिं र्खा: स्वया: खँ ल्हानामदी। छता खँ धयादिसँ, कैसरयात भीसं कर पुले ज्यू ला कि मज्यू? कर पुले ला कि मपुले?”

१५ वय्कलं इमिगु मभिंगु बिचा: थुइका: धयादिल — “जित: छाया कय्केत स्वयागु? धिबा छग: हया: जित: क्यँ।” १६ इमिसं छग: धिबा हया: वय्कःयात क्यन। वय्कलं न्यनादिल — “थुकी सुयागु र्खा: व नां किया तःगु दु?”

इमिसं “कैसरयागु” धका: लिस: बिल।

१७ वय्कलं धयादिल — “अय्सा, सिजरयागु कैसरयात हे ब्यु, परमेश्वरयागु परमेश्वरयात हे ब्यु।”

वय्कःयागु खँ न्यना: इमि व धाये थ्व धाये मन्त।

सीपिं म्वानावइगुयात कया: न्ह्यस:

मती २२:२३-३३; लूका २०:२७-४०

१८ उखुन्हु हे सिना: म्वाना वइगु खँय् विश्वास मयाइपिं सदुकीतय्सं वया: येशूयाके थथे धका: न्यन — *

१९ “गुरूजु, सुं मनू मस्त मदय्कं सिना वन धा:सा वया हे किजां थः तता:जुयात कला: तया: दाजुम्हय्सिगु नितिं मस्त दय्के मा: धका: मोशां च्वया थकूगु दु।* २० न्हय्म्ह दाजु-किजापिं दु। तःधिकम्ह दाजुम्ह

ब्याहा याना: मस्त मदय्कं हे सिना वन। २१ अले दातिम्ह किजां तता:जुम्हय्सित कला: तल। दातिम्ह नं मस्त मदय्कं हे सिना वन। थथे हे साहिलाम्हय्सिनं नं यात। २२ थुकथं हे वयां क्वय्यापिं नं फुककं मस्त मदय्कं सिना वन। दकलय् लिपा व मिसा नं सित। २३ आ: धयादिसँ, सीपिं म्वाना वइबलय् व मिसा सुया कला:

जुइ, छायाःसा इपिं न्हय्मह्यसिनं नं वयात कलाः तःगु दु।”

२४ थ्व न्यनाः वय्कलं धयादिल — “छिमिसं तसकं द्वाकाचवन, छायाःसा छिमिसं धर्मशास्त्रयागु खँ व परमेश्वरयागु शक्ति हे मथूनि। २५ सीपिं हानं म्वाना वइबल्य् इपिं स्वर्गदूतत थें जुइ। उबल्य् सुयागुं ब्याहा नं जुइ मखु, सुयातं बिया नं छ्वइ मखु।

२६ “सीपिं म्वाना वइ धयागु खँ छु छिमिसं परमेश्वरं मोशायात च्यानाचवंगु भालं थथे धयादीगु मब्वना ला? — ‘जि अब्राहामया, इसहाकया व याकूबया परमेश्वर खः।’* २७ थुकियागु अर्थ वय्कः सीपिनि परमेश्वर मखु, बरु म्वाःपिनि परमेश्वर खः। छिमिसं तसकं द्वाकाचवन।”

दक्वसिबय् तःधंगु आज्ञा

मती २२:३४-४०; लूका १०:२५-२८

२८ छम्ह शास्त्रीं वय्कःपिं अथे हालाचवंगु न्यनाचवंगु जुयाचवन। वय्कलं इमित पाय्छि पाय्छि जुइक लिसः बियादीगु न्यनाः वं नं वय्कःयात थथे धकाः न्यन —

“व्यवस्थाय् दकलय् तःधंगु आज्ञा छु खः?”

२९ वय्कलं लिसः बियादिल — “दकलय् तःधंगु खँ थ्व खः — ‘हे इस्राएलीत न्यँ! परमप्रभु भी परमेश्वर छम्ह हे जक दु। ३० छिमिसं परमप्रभु भी परमेश्वरयात दुनुगलंसिं माया या, थःगु प्राण बिया तकं माया या, थःगु मनंसिं माया या, अले थःगु बलं फतले माया या।’* ३१ निगूगु तःधंगु आज्ञा थ्व खः — ‘थः जःलाखःलायात थःत थें माया या।’ थ्व थेंज्याःगु तःधंगु आज्ञा छुं हे मदु।” *

३२ अले व शास्त्रीं वय्कःयात धाल — “गुरूजु, छिं धयादीगु खँ ला धात्थें हे खः। परमेश्वर छम्ह हे जक दु। अले वय्कः बाहेक मेम्ह मदु धकाः ला छिं खःगु हे खँ धयादिल।” *

३३ अथेजूगुलिं परमेश्वरयात दुनुगलं निसें वाःचाय्काः माया यायेगु, अले बलं फतलय् माया यायेगु, अले हानं जःलाखःलायात थःत थें माया यायेगु ला बलि बीगु व होम यायेगु स्वयाः तसकं भिं।” *

३४ वयागु थज्याःगु बुद्धिं जाःगु लिसः न्यनाः वय्कलं धयादिल — “छि परमेश्वरयागु राज्यं तापाः मजू।”

उबलय्निसें वय्कःयाके सुनानं छुं हे न्यं वये मछाल।*

मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट सु खः?

मत्ती २२:४१-४६; लूका २०:४१-४४

३५ येशू देगलय् स्यनेकने याना-दीबलय् थथे न्यनादिल — “शास्त्री-तय्सं गथे याना: मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट दाऊदया काय् खः धका: धाये फइ? ३६ पवित्र आत्मां जाया: दाऊद थःमं हे थथे धया वंगु खः —

‘छं शत्रुतय्त छंगु पालि तःले मततले छ जिगु जवय् च्वनाच्वँ धका: परमप्रभुं जिमि प्रभुयात धयादिल।’*

३७ दाऊदं हे अथे वयात ‘प्रभु’ धका: धाल धा:सा वय्कः गथे याना: दाऊदया काय् जुइ फइ?” ग्वा: ग्वा: मनूतय्सं वय्कःयागु खँ लय्लय् तातां न्यनाच्वन।

शास्त्रीत खना: होश या

मत्ती २३:१-३६; लूका २०:४५-४७

३८ वय्कलं धयादिल — “शास्त्रीत खना: होश या। थुपिं ततःपा:गु लं

फिना: बजारय् वनीबलय् फुक्कसिनं मानय् याका जुइत स्वइ। ३९ भ्वजय् इपिं च्वय् च्वना जुइ, अले धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् इपिं न्ह्यःने च्वनेगु स्वइ। ४० इमिसं भा:त मदुपिं मिसातय्गु छँ लुतय् यानाच्वंगु दु। मनूतय्त क्यनेत धा:सा ता:हाकय्क प्रार्थना याना जुइ। उकिं इमित मेपिन्त स्वया: अप्वः सजाँय बी।”

भा:त मदुम्ह मिसां छा:गु धिबा

लूका २१:१-४

४१ अले वय्कः देगःया धुकू न्ह्यःने फ्यतुना: मनूतय्सं चन्दा तःगु स्वयादिल। तःमिपिं मनूतय्सं धिबा नं यक्व तया वं। ४२ छम्ह चीमिम्ह भा:त मदुम्ह मिसां नं वया: सिजःयागु निगः चुन्नाचा तया वन।

४३ थ्व खना: वय्कलं चेलातय्त सःता: धयादिल — “जिं छिमित धात्थे धाये — धुकुतिइ धिबा छा: वःपिं मध्ये दकलय् अप्वः धिबा छा:म्ह ला थ्व चीमिम्ह भा:त मदुम्ह मिसा खः। ४४ छाया्धा:सा मेपिन्सं ला इमिके यक्व दुगुलिं अःपुक बिया वन। थ्व मिसां ला थःके दुगु फुक्कं नयेत मदय्क हे बिया वन।”

दुःखकष्ट जुइतिनिगु खँ

मत्ती २४:१-१४; लूका २१:५-१६

१३

१येशू देगलं पिने भाःबलय् चेलात मध्ये छम्हय्सिनं वय्कःयात धयादिल — “गुरूजु, स्वयादिसँ, गपाय् गपाय्गवःगु ल्वहँतं दय्का तःगु ततःखाःगु छँ।”

२वय्कलं लिसः बियादिल — “छु छिमिसं थ्व ततःखागु छँ खना ला? थुपिं फुक्कं दुना वनाः ल्वहँ छगः नं दइ मखुत।”

३वय्कः देगःया न्ह्यःने लाःगु जैतून डाँडाय् फ्यतुना च्वनादीबलय् पत्रुस, याकूब, यूहन्ना व अन्द्रियासं वयाः सुनानं मसीक वय्कःयाके थथे धकाः न्यन — ४“छिं धयादी थें गुबलय् जुइ? अले थथे गुबलय् जुइ धकाः जिमिसं गथे यानाः सीकेगु?”

५वय्कलं धयादिल — “होश याना च्वँ, सुनानं छिमित मिखाय् धुलं छ्वाके मफयेमा, ६छाय्धाःसा यक्व हे मनूतय्सं वयाः — ‘जि मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः’ धकाः छिमिगु मिखाय् धुलं छ्वाकेत स्वइ। ७न्यँ, छिमिसं जवं खवं तसकं ल्वापु जूगु व ल्वापु जुइत्यंगु खँ न्यनी। अय्सां, छिपिं ग्याये मते, छाय्धाःसा थथे जुइ हे

माः। थथे जुइवं संसार नाश जुया वनी मखु। ८देश देशतय्गु दथुइ ल्वापु जुइ। राज्य राज्ययागु दथुइ ल्वापु जुइ। प्यखें अनिकाल जुइ, अले भ्वखाय् ब्वइ। थ्व ला दुःखकष्टयागु छुमां जक खः।”

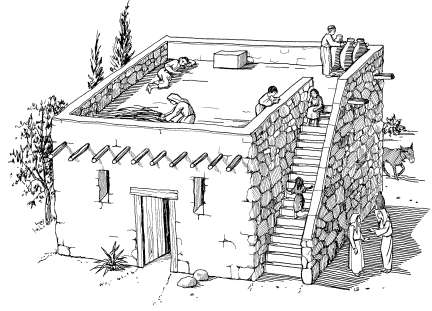
९“न्ह्यागु जूसां छिमिसं होश याना च्वँ। इमिसं छिमित अदालतय् यंकी, धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् नं छिमिसं दाय्काच्वनेमालि। जितः विश्वास याःगुलिं छिमित हाकिमत व जुजुपिनिगु न्ह्यःने थने यनी, अले छिमिसं जिगु नामय् साक्षी बी माली। १०न्ह्याथे यानाः सां भिंगु खँ फुक्क संसारय् न्यंके हे माः। ११छिमित ज्वना यंकीबलय् छिमिसं छु धायेगु धकाः धन्दा काये म्वाः। छिमित अबलय् गथे धाय्की अथे हे धा, छाय्धाःसा अबलय् छिमिसं मखु, बरु छिमिके दीम्ह पवित्र आत्मां हे नवानादी।*

१२“थुबलय् मनूतय्सं थः हे दाजुकिजापिन्त महियाः स्याके बी। बौनं थः हे काय्म्ह्याय्पिन्त, अले काय्म्ह्याय्पिन्सं थः हे मांबौयात महियाः स्याके बी। १३थथे जिगु नामं यानाः छिमित फुक्कसिनं हेला याइ। लिपा तकं क्वातुक विश्वास यानाः सह याना च्वंम्ह धाःसा बचय् जुइ।”*

यरूशलेम नाश जुइतिनि

मत्ती २४:१५-२८; लूका २१:२०-२४

१४ थ्व खँ ब्वंम्हयसिनं थुइमा —
 “नाश याइगु घच्चायापुगु खँ गन
 मदयेमा:गु खः अन दनाच्चवंगु छिमिसं
 खनेवं यहूदियाय् च्वनाच्चवंपिं पहाडय्
 बिस्युं वनेमा।* १५ छैँय्या कःसिइ
 च्वना च्वंपिन्सं थःगु मालसामान
 कायेत तकं क्वहां वने लाइ मखु।*
 १६ बुँइ ज्या याना च्वंपिन्सं थःगु वसः
 कायेत तकं छैँय् वने लाइ मखु।
 १७ प्वाथय् दुपिं व दुरु त्वंम्ह मचा
 दुपिं मिसातय्त तसकं सास्ति जुइ।
 १८ चिकुलाबलय् व विभ्रामबार खुन्हु
 थथे मजुइमा धकाः परमेश्वरयात
 प्रार्थना याना च्वँ। १९ उबलय् तसकं
 सास्ति जुइ। सृष्टि जूबलय् निसें आः
 तकं थपाय्सकं सास्ति जूगु मदुनि।
 अले लिपा नं गुब्सं जुइ मखु।*
 २० परमेश्वरं व ईयात चिहाकय्का
 मदीसा सुं हे बचय् जुइ मखु। वय्कलं
 थःम्हं ल्यया तःपिं मनूतय्गु निंतिं व
 ईयात चिहाकय्का दी।
 २१ “उबलय् सुनानं ‘मुक्ति बीम्ह
 ख्रीष्ट थन दु, अन दु’ धकाः धाल

यहूदीतय्गु छँ

धाय्वं छिमिसं पत्याः याये मते,
 २२ छायाधाःसा उबलय् फताहा ख्रीष्ट
 व अगमवक्तात खने दयेकः वइ।
 इमिसं फतिं फतलय् परमेश्वरं ल्यया
 तःपिं मनूतय्त भंगःलाय्त ततःधंगु
 चिं व अजूचायापुगु ज्या याना क्यनी।
 २३ छिपिं होश यानाः च्वना च्वँ, थथे
 जुइतिनि धकाः जिं छिमित न्हापां हे
 धया बियागु दु।”

मनूया काय् भाइबलय् थथे जुइ

मत्ती २४:२६-३१; लूका २१:२५-२८

२४ “अबलय् थथे दुःखकष्ट जुइ
 धुनेवं —

‘सूर्य खिउँया वनी, तिमिला
 बुलुया वनी।*’

१३:१४ दान ६:२७; ११:३१; १२:११ १३:१५ लूक १७:३१

१३:१६ दान १२:१; प्रस ७:१४

१३:२४ यशै १३:१०; इज ३२:७; योए २:१०,३१; ३:१५; प्रका ६:१२

२५ आकाशय् च्वंगु नगु कुतुं वनी।
अले आकाशय् च्वंगु शक्ति
खाइ।”*

२६ अबलय् मनूया काय् तःधंगु शक्ति
ज्वनाः भः भः धाय्क सुपाँचय्
खने दय्कः वइ।* २७ वय्कलं थः
स्वर्गदूततय् पृथ्वीया प्यखें छ्वयाः
ल्यया तःपिन्त छथाय् मुंकी।”

यःमरिमायागु उखान

मत्ती २४:३२-३५; लूका २१:२६-३३

२८ “यःमरिमापाखें छिमिसं छता खँ
सीकि। थुकी चुलि जाया वल कि
वर्षा वल धकाः छिमिसं सी। २९ अथे
हे जिं धयाथें जुयावल कि छिमिसं
मनूया काय् वइन धकाः सीकि। ३० जिं
छिमित धात्थें धाये — आःयापिं मनूत
सिना वने न्ह्यः हे जिं धयाथें जुइ।
३१ आकाश व पृथ्वी मदया वनी,
अय्न् जिगु वचन गुबले मदया वनी
मखु।”

३२ “थथे गुबलय् व गुखुन्हु जुइ
धकाः सुनानं मस्यू। स्वर्गय् च्वंपिं
स्वर्गदूततय्सं, अले परमेश्वरया काय्न्
हे नं थ्व खँ मस्यू। परमेश्वर बाःनं जक
स्यू। ३३ अय्जूगुलिं होश याना च्वँ,

छाय्धाःसा थथे गुबलय् जुइ धकाः
छिमिसं मस्यू।

३४ “थ्व खँ ला परदेशय् वनेत्यंम्ह
मनू थें खः। वं थः च्यःतय्त् ‘छँयागु
ज्या बांलाक या,’ अले लुखाय् पाः
च्वनिम्हय्सित ‘छँय् बांलाक स्व’
धकाः धाइ।* ३५ छिमिसं नं अथे हे
होश याये माः, छाय्धाःसा छँ थुवाः
गुबलय् लिहां वइ धकाः छिमिसं
मस्यू। बहनी वइ ला, चान्हय् वइ ला,
खा हालीबलय् वइ ला, सुथय् वइ
ला, सुनां छु स्यू? ३६ आकाभाकां
वइबलय् वं छिपिं घना च्वंगु
मलायेमा। ३७ जिं छिमित धयाच्वनागु
खँ फुक्कसितं धयाच्वनागु दु —
‘होश याना च्वँ।’ ”

बेथानियाय् येशूयात चिकनं लूगु

मत्ती २६:६-१३; लूका १२:१-८

१४ १ छुत्कारायागु नखः व
सोडा मतःगु मरि नयेगु नखः
निन्हु जक मानि। तःधंपिं पुजाहारीत
व शास्त्रीतय्सं येशूयात गथे यानाः
ज्वनाः स्यायेगु धकाः ग्वसाः ग्वया-
च्वन।* २ इमिसं थथे मतिइ तल —
“थ्व ज्या नखःबलय् याये मज्यू,
मखुसा तसकं ल्वापु जुइ।”

३ छन्हु येशू बेथानियाय् सिमोन कोहियागु छैय् भव्य नयेत भाःबल्य् छम्ह मिसा दुरुल्वहंयागु थलय् तसकं थिकेगु व नस्वाःगु चिकं ज्वनाः वल। अले थलयाःगु पुसा चायेकाः वं चिकनं येशूया छेनय् लुना बिल।*

४ थ्व खनाः अन दुपिं गुलिसिनं तम्बयेकाः थथे धाल — “छाय् अपाय्सकं थिकेगु चिकं सिचिं छ्वःगु जुइ? ५ थ्व चिकं म्यूगु जूसा स्वसः दिनार वइ। अले थ्व धिबा नयेमखंपिन्त इना ब्यूगु जूसा ज्यूगु नि।” थुकथं इमिसं व मिसायात तसकं ब्वःबिल।

६ अले वय्कलं धयादिल — “छिमिसं थ्व मिसायात छाय् हायेका च्वनागु? वं जितः छु यात बां हे लाःगु यात। ७ नयेमखंपिं ला छिपिं नाप न्ह्याबले दया च्वनी, अले छिमिसं यःबल्य् इमित भिंगु याये फु। तर जि न्ह्याबले दइ मखु।* ८ थ्व मिसां जिगु निचिं थःमहं याये फुगु यात। जिगु म्हयात थुनेत वं न्ह्यः हे चिकनं लुना बिल। ९ जिं छिमित धात्थें धाये — गन गन भिंगु खँ न्यंकी, अन अन थ्व मिसां याःगु थ्व खँ नं लुमंकेत न्ह्यथनी।”

यहूदां येशूयात ज्वंकेत स्वःगु

मत्ती २६:१४-१६; लूका २२:३-६

१० भिनिम्ह चेलात मध्ये छम्ह यहूदा इस्करियोत तःधंपिं पुजाहारीतय्थाय् वनाः येशूयात गथे यानाः ज्वंका-छ्वयेगु धकाः सल्लाह याः वन। ११ थ्व खँ न्यनाः इमिसं तसकं हे लय्लय् तायाः वयात धिबा बी धकाः धया हल। अनंनिसें वं वय्कःयात ज्वंकाछ्वयेत सनाच्वन।

चेलात नाप छुत्कारायागु नखः
हनादीगु

मत्ती २६:१७-२५; लूका २२:७-१३

१२ सोडा मतःगु मरि नयेगु नखःया न्हापां खुन्हु, भ्याःचा स्याइ खुन्हु हे चेलातय्सं वय्कःयाके थथे धकाः न्यन — “नखःयात गन वनाः भव्य् ज्वरय् याये?”

१३ वय्कलं निम्ह चेलातय्त थथे धयाः छ्वयादिल — “छिपिं शहरय् हुं, अन छिमिसं घलय् लः कया वयाच्वंम्ह छम्ह मनूयात नाप लाइ। छिपिं व हे मनूया ल्यू ल्यू हुं। १४ व दुहां वंगु छैया थुवाःयात थथे धा — ‘छितः गुरू थथे धया हयादीगु, ‘जि जिमि चेलात नाप च्वनाः

छुत्कारायागु भ्वय् न्याय्केगु क्वथा गुगु खः?"' १५ अले वं छिमित भ्वय् ज्वरय् यायेत माःगु फुककं दुगु तलय्चवंगु तःधंगु क्वथाय् यंकाः क्यनी, छिमिसं अन हे भ्वय् ज्वरय् या।" १६ चेलात निम्ह शहरय् वन, अन इमिसं वय्कलं धाःथें फुककं लुइकल। अले इमिसं अन हे भ्वय् ज्वरय् यात।

१७ बहनी जूबलय् येशू भिंनिम्हं चेलात ब्वनाः भ्फाल। १८ नया च्वं-बलय् वय्कलं थथे धयादिल — “जिं छिमित धात्थें धाये, छिपिं मध्ये हे जि नाप नयाच्वंम्ह छम्हय्सिनं जितः धोखा बी।”*

१९ थ्व न्यनाः इमिसं तसकं नुगः मछिंकल। अले छम्ह छम्हय्सिनं थथे धाल — “छिं जितः हे धया दियागु ला मखु प्रभु?”

२० वय्कलं धयादिल — “छिपिं भिंनिम्ह मध्ये छम्ह, जि लिसे भुइ मरि थुनाः नयाच्वम्ह। २१ धर्मशास्त्रय् च्वया तःथें मनूया काय् ला सिना हे वने माः। अयूनं वयात ज्वंका छ्वइम्ह मनूयात ला तसकं तसकं हे धिक्कार दु। व बु हे मबूगु जूसा तसकं बांलाइगु खः।”

प्रभु भ्वय्

मती २६:२६-३०; लूका २२:१४-२३

१ कोरिन्थी ११:२३-२५

२२ नया च्वंबलय् येशू मरि कयाः परमेश्वरयात सुभाय् बियाः कुचा थलादिल। अले चेलातय्त इनाः थथे धयादिल — “थ्व मरि कयाः न, थ्व जिगु म्ह खः।”

२३ अथे हे वय्कलं ख्वला नं कयाः परमेश्वरयात सुभाय् बियाः इमित बियादिल, अले इपिं फुककसिनं थुकिं हे त्वन। २४ अले वय्कलं इमित धयादिल — “थ्व जिगु न्हूगु बाचायागु हि खः। थ्व हे हिं यक्वसिगु पाप क्षमा जुइ।” २५ जिं छिमित धात्थें धाये — परमेश्वरयागु राज्यय् न्हूकथं दाखरस मत्वंतले जिं आवंनिसें दाखरस त्वने मखुत।”

२६ अले छपु भजन हालाः वय्कःपिं जैतून डाँडाय् भ्फाल।

पत्रुसं येशूयात महमस्यू धकाः धाइ

मती २६:३१-३५; लूका २२:३१-३४;

यूहन्ना १३:३६-३८

२७ येशू इमित धयादिल — “छिपिं फुककं जितः त्वःताः बिस्युं वनी।

धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वया तःगु दु —

‘जिगु ज्या याइम्ह फै जवाःयात
हमला या, वयात स्या।
अले फैत उखेलाः थुखेलाः
जुइ।’*

२८ अय् नं जि हानं म्वाना वयाः छिपिं
स्वयाः न्हापा हे गालील्य् थ्यंकः
वने।”*

२९ पत्रुसं वय्कःयात धाल —
“फुक्कसिनं त्वःता वंसां जिं ला छितः
गुब्सं हे त्वःते मखु।”

३० अले वय्कलं धयादिल — “जिं
छन्त धात्थें धाये — थौं चान्हय् हे
छं जितः खा हाले न्ह्यः स्वकः तक
म्हमस्यू धकाः धाइ।”

३१ अय् नं वं पाफयाः धाल — “छि
नाप सी हे माःसां जिं छितः म्हमस्यू
धकाः धाये मखु।” फुक्क चेलातय्सं
नं अथे हे धाल।

गेतसमनिइ प्रार्थना यानादीगु

मत्ती २६:३६-४६; लूका २२:३९-४६

३२ वय्कःपिं गेतसमनिइ थ्यने
धुंकाः येशू इमित धयादिल — “जि
प्रार्थना यानाचवँतले छिपिं थन हे
च्वना चवँ।” ३३ वय्कलं पत्रुस,

याकूब व यूहन्नायात जक ब्वना
यंकादिल। उबलय् वय्कलं तसकं
हे नुगः मछिकाः दिक्क जुयादिल।
३४ वय्कलं इमित धयादिल — “नुगः
हीसेच्वनाः जिगु छाती हे तज्याइथें
च्वनाच्वन। छिपिं मद्यंसे थन हे च्वना
चवँ।”

३५ भचा उखे भायाः बँय् क्वपुसां
पुयाः वय्कलं थथे धकाः प्रार्थना
यानादिल — ३६ “अब्बा, बाः, छिं
याये मफुगु छुं नं मदु। थ्व दुःखयागु
ख्वला जिथासं चीकादिसँ। अय् नं
जितः यःथें यानादी मते, छितः यःथें
हे यानादिसँ।”

३७ अले वय्कः स्वम्ह चेलात च्वना
चवंथाय् लिहां भाल। इपिं ला घना
च्वने धुंकल। अय्जूगुलिं वय्कलं
पत्रुसयात धयादिल — “सिमोन, छ
घने धुनागु ला? घौछि हे मद्यंसे च्वने
मफु ला छिपिं? ३८ मद्यंसे प्रार्थना याना
चवँ, मखुसा छिपिं जाँचय् लाइ। आत्मा
ला तयार दु, म्ह जक बमलाः।”

३९ अनं वनाः वय्कलं हानं न्हापा थें
तुं प्रार्थना यानादिल। ४० वय्कः लिहां
भाःबलय् इपिं हानं न्ह्यः वय्काच्वन।
इमिगु मिखा न्ह्यः वःगुलिं भयातुसे
च्वनाच्वन। इमि वय्कःयात छु धाये
छु धाये जुल।

४१ स्वकःया पालय् भायाः वय्कलं इमित थथे धयादिल — “छिपिं आः तकं घना चवनातिनि ला? मनूया काय्यात पापीतय्सं ज्वनेगु ई वये धुंकल। ४२दँ, नु! स्व, जितः ज्वंकीमह मनू थ्यंकः वये धुंकल।”

येशूयात ज्वंगु

मत्ती २६:४७-५६; लूका २२:४७-५३;

यूहन्ना १८:१-११

४३ वय्कलं थथे धया चवनादीबलय् हे भिंनिमह मध्ये छमह चेला यहूदा अन थ्यंकः वल। व नाप तःधंपिं पुजाहारीत, शास्त्रीत व थकालितय्सं छ्वया हःपिं नं दु। इमिसं तरवार व कथि ज्वना तःगु दु। ४४ “जिं चुप्पा नयामह मनू हे येशू खः, छिमिसं वयात ज्वँ” धकाः यहूदां इमित खँ स्यना हःगु दु। ४५ उकिं वं वय्वं हे येशूयाथाय् वनाः — “गुरूजु” धयाः वय्कःयात चुप्पा नल।

४६ अले ज्वं वःपिन्सं वय्कःयात ज्वन। ४७ वय्कःया लिक्क दना च्वंमह छमह मनुखं थःगु तरवार लिक्कयाः दकलय् तःधंमह पुजाहारीया छमह दासयागु न्हाय्पं हे ध्यना बिल।

४८ अले येशू ज्वं वःपिं मनूतय्त धयादिल — “जि छमहय्सित ज्वनेत

थथे तरवार व कथि ज्वनावये माःगु छाया? छु जि दाखुं खः ला? ४९ देगलय् चवनाः न्हियान्हिथं स्यनेकने याना जुयाबलय् छिमिसं जितः छाया मज्वनागु? धर्मशास्त्रय् चवयातःगु पूवनेमा धकाः हे थथे जूगु खः।”*

५० अले चेलात फुकक उखेलाः थुखेलाः मदय्क बिस्सुं वन। ५१ गा छपुं जक न्ययातःमह छमह ल्याय्महमह मनू येशूया ल्यू ल्यू वन। इमिसं वयात नं ज्वने त्यंबलय् ५२ गागि हे त्वःताः व नांगां बिस्सुं वन।

महासभाया न्ह्यःने येशू

मत्ती २६:५७-६८; लूका २२:६६-७१;

यूहन्ना १८:१३-१४, १९-२४

५३ इमिसं येशूयात दकलय् तःधंमह पुजाहारीयाथाय् यंकल। तःधंपिं पुजाहारीत, थकालित व शास्त्रीत फुककं अन मुनाच्वंगु दु। ५४ पत्रुस नं तातापाकं हे ल्यू ल्यू वनाः दकलय् तःधंमह पुजाहारीयागु चुकय् थ्यंक हे वन। पत्रुस अन वनाः पालेत नाप मि पनाच्वन।

५५ तःधंपिं पुजाहारीत व सभाय् च्वंपिं फुककसिनं जानाः येशूयात गथे यानाः स्यायेगु धकाः दोष मालाच्वन, अय्नं छुं हे दोष लुइके

मफु। ५६यक्व हे मनुतय्सं वय्कःयात मखुगु मखुगु द्वपं बिल। अयनं इमिगु खँ हे मिलय् मजू। ५७गुलिसिनं ला अन दनाः थथे धकाः मखुगु खँ धायेत स्वल — ५८“थ्व मनुखं थथे धाःगु ला जिमिसं ताया — ‘ल्हातिं दय्का तःगु थ्व देगःयात जिं थुनाः स्वन्हुं हे हानं ल्हातिं दय्किगु मखुगु देगः दना बी।’” * ५९थुकी नं इमिगु खँ मिलय् मजुल।

६०अले दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीं फुककसिगु न्ह्यःने दनाः वय्कःयात थथे धकाः न्यन — “छ छाय् न्वःमवासे चवनागु? थुमिसं धाःगु खँय् छं छुं धाये माःगु दु ला?” ६१वय्कलं छुं हे धयामदी। हानं दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीं वय्कःयात न्यन — “छ दकलय् तःधंम्हय्सिया काय्, मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः ला?”

६२वय्कलं धयादिल — “खः, जि हे खः, छिकपिन्सं हे मनूया काय् परमेश्वरया जवय् चवनाच्वंगु व आकाशय् च्वंगु सुपाँचय् वयाच्वंगु खनी।” *

६३थ्व न्यनाः दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीं थःम्हं फिना तःगु लं हे खुनाः थथे धाल — “थ्वयां अप्वः मेगु दसि हे छु मानि? ६४थ्वं परमेश्वरयात

क्वह्यंकूगु छिमिसं ता हे ताल। छिमिगु छु बिचाः दु?”

इमिसं “वयात स्याना हे छ्ववये माः” धकाः धाल। *

६५अले ला गुलिसिनं वय्कःयागु ख्वालय् थुकलं बिल। गुलिसिनं वय्कःयागु मिखा त्वपुयाः दायाः थथे धाल — “का धा, छन्त सुनां दाल?” अले सिपाईतय्सं वय्कःयात दायाः यंकल।

पत्रुसं येशूयात म्हमस्यू धकाः धाःगु

मत्ती २६:६६-७५; लूका २२:५६-६२;

यूहन्ना १८:१५-१८, २५-२७

६६पत्रुस कुने चुकय् चवनाच्वंबलय् दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीया भ्वातिं छम्ह अन वल। ६७मि पना च्वंम्ह पत्रुसयात खनाः बांलाक स्वयाः वयात थथे धाल — “छ नं नासरतय् च्वंम्ह येशू नाप जुइम्ह खः।”

६८पत्रुसं ख हे मखु धकाः थथे धाल — “जिं ला वयात म्हमस्यू। छं धयाच्वंगु खँ नं मथू।” थुलि धयाः व लुखां पिने वन। अले खाः हाल।

६९भ्वातिनं वयात खनाः लिक्क दना च्वंपिन्त धाल — “थ्व नं इपिं नाप जुया च्वंम्ह खः।” ७०हानं वं मखु धकाः धाल।

भचा लिपा अन दना च्वंपिन्सं वयात धाल — “धात्थें छ नं इपिं नाप जुया च्वंम्ह खः, छ नं छम्ह गालीली खः नि।”

७१ वं पाफयाः धाल — “छिमिसं धया च्वंम्ह मनूयात ला जिं म्ह हे मस्यू।” ७२ अबलय् हे खा हाल। थ्व नापं खा हाःगु निकः जुल।

अले येशू वयात धयादीगु थ्व खँ लुमंकल — “निकः खा हाले न्ह्यः छं जितः स्वकः म्हमस्यू धकाः धाइ।” थ्व खँ लुममं हे व ह्वाँय् ह्वाँय् ख्वल।

पिलातसया न्ह्यःने येशू

मती २७:१-२, ११-१४; लूका २३:१-५;

यूहन्ना १८:२८-३८

१५ १कन्हय् खुन्हु सुथ न्हापां हे तःधंपिं पुजाहारीत, थकालिपिं व शास्त्रीतय्सं सल्लाह यानाः येशूयात चिना यंकाः पिलातसयात लः ल्हाना बिल।

२ वं येशूयाके न्यन — “यहूदीतय् जुजु छ हे खः ला?”

वय्कलं लिसः बियादिल — “छिं थःम्हं हे धयादिल।”

३ तःधंपिं पुजाहारीतय्सं यक्व मखुगु खँ धाल धकाः वय्कःयात पाः यात।

४ हानं पिलातसं न्यन — “छं छुं नं धायेगु मदु ला? इमिसं गुलिमछि खँय् छन्त पाः यानाच्वन।” ५ अयनं

वय्कलं छुं हे धया मदी। थ्व खनाः पिलातस अजू चाल।

येशूयात स्यायेगु फैसला याःगु

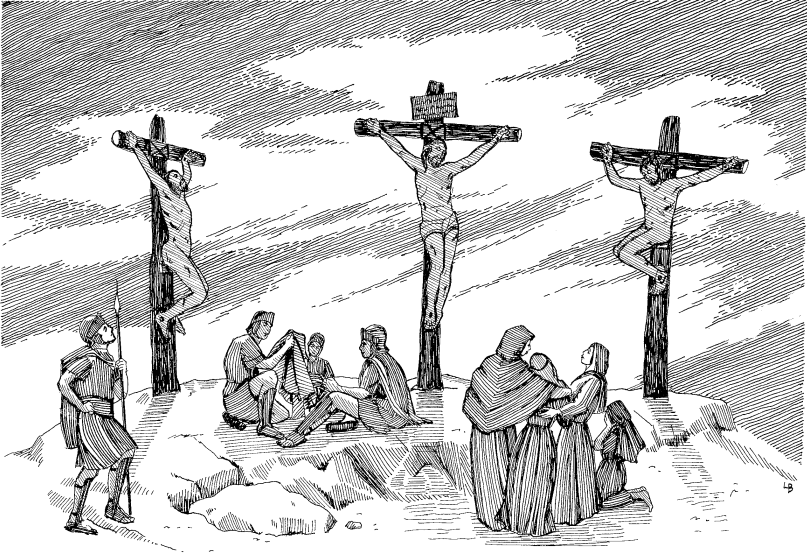
मती २७:१५-२६; लूका २३:१३-२५;

यूहन्ना १८:३९-१९:१६

६ छुत्काराया नखःबलय् यहूदी-तय्सं फ्वंम्ह छम्ह कैदीयात त्वःतेगु चलन पिलातसं याना तःगु दु। ७ अबलय् ज्वनाः कुना तःम्ह बरब्बा धाःम्ह छम्ह मनू दु। बिद्रोहया इलय् मनू स्याःगुलिं वयात भयालखानाय् कुना तःगु खः। ८ न्ह्याबलें नखःबलय् छम्ह कैदीयात त्वःतेगु याना तःगुलिं मनूतय्सं अबलय् नं छम्हय्सित त्वःता ब्यु धकाः फ्वं वन।

९ अले पिलातसं इमिके न्यन — “यहूदीतय् जुजुयात त्वःता ब्युसा छिमित यः ला?” १० तःधंपिं पुजाहारीतय्सं वय्कःयात स्वये मफयाः ज्वंकूगु खः धकाः वं स्यू। ११ अले ला तःधंपिं पुजाहारीतय्सं मनूतय्त ग्वाकाः वय्कःयागु पलेसा बरब्बायात त्वःता ब्यु धकाः धायेकल। १२ वं इमित धाल — “अयसा छिमिसं यहूदीतय् जुजु धकाः धाःम्हय्सित छु यायेगु लय्?”

१३ इपिं फुक्कसिनं हालाः धाल — “वयात कूसय् यरखानाब्यु।”

येशूयात क्रूसय् यरूखा:गु

१४ वं इमित धाल — “छाय्, वं अपाय्सकं स्याये मायेक छु या:गु दु?”

इपिं भन जक चिल्लय्दंक हाला हल — “वयात क्रूसय् यरूखानाब्यु।”

१५ इपिं थथे हाला च्वंगुलिं मनूतयत् लय्ताय्केत पिलातसं बरब्बा धा:मह मनूयात त्व:ता बिल। येशूयात दाया: क्रूसय् यरूखाना स्याके छवल।

सिपाइँतय्सं येशूयात गिजय् या:गु

मती २७:२७-३१; यूहन्ना १९:१-३

१६ अले सिपाइँतय्सं वय्क:यात दरबारया चुकय् यंकल। अन फुकक सिपाइँतयत् स:ता: मुंकल।

१७ वय्क:यात जुजुयात थें ह्याउँगु वसतं पुंका: कंयागु श्रीपेच दय्का:

छेनय् पुइका बिल। १८ थुलि याये धुंका: इमिसं वय्क:यात थथे धा

धां हाय्कल — “यहूदीतय् जुजुया जय जुइमा।” १९ न्हाय्पं कथिं

छेनय् दाया: थुकलं बिया: इमिसं वय्क:यात भागि यात। २० थुकथं

इमिसं वय्क:यात गिजय् याये फक्व याये धुंका: ह्याउँगु वस: त्वका:

न्हापायागु तुं वसतं पुंका बिल। अले वय्क:यात क्रूसय् यरूखायेत यंकल।

येशूयात क्रूसय् यरूखा:गु

मती २७:३२-४४; लूका २३:२६-४३;

यूहन्ना १९:१७-२७

२१ कुरेनीं व:मह अलेक्जेन्डर व रूफसया अबु सिमोनयात इमिसं लँय्

नाप लात। अले इमिसं वयात कर कर याना: येशूयागु कूस कुबीकल।* २२थुकथं इमिसं वय्कःयात गलगथा धा:गु थासय् हल। गलगथायागु अर्थ खप्परे धा:गु थाय् खः। २३अन थ्यंका: इमिसं वय्कःयात स्या:मचाइगु मूर् वास: ल्वाक छ्याना त:गु दाखमद्य त्वनेत बिल, वय्कलं व त्वना मदी।

२४थथे वय्कःयात कूसय् यरुखाना बिल। अले चिट्टा तया: इमिसं वय्कःयागु वस: इना काल।*

२५वय्कःयात कूसय् यरुखा:बलय् सुथ सिया नौ बजे जुल। २६वय्कःयात पा: याना: थथे चवया: कूसय् तानाबिल — “यहूदीतय् जुजु।” २७उबलय् हे इमिसं वय्कःयागु जवं खवं निम्ह दाखुंतय्त नं यरुखाया बिल। २८थुकथं धर्मशास्त्रय् चवया त:गु खं पूवन — “वय्कःयात अपराधीत लिसे ल्या: खात।”*

२९व लँय् जुइपिं फुक्कसिनं छयं क्वात्तु क्वाना: वय्कःयात गिजय् याना: थथे धाल — “देग: थुना: स्वन्हुं हे दने फु धा:म्ह छ हे मखु ला?”* ३०आ: कूसं क्वहां वया: थ:त बचय् याये फु ला?”

३१अथे हे त:धंपिं पुजाहारीतय्सं

नं शास्त्रीत लिसे थथे खं ल्हाना: वय्कःयात गिजय् यात — “वं मेपिन्त ला बचय् यात, थ:त धा:सा बचय् याये मफुत। ३२इसाएलीतय् जुजु, अले मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट ख: धयागु जूसा कूसं क्वहां वया: क्यं। अले जिमिसं विश्वास याये।” वय्कः नाप कूसय् यरुखाया त:पिन्सं नं वय्कःयात गिजय् यात।

येशू सीगु

मती २७:४५-५६; लूका २३:४४-४६;

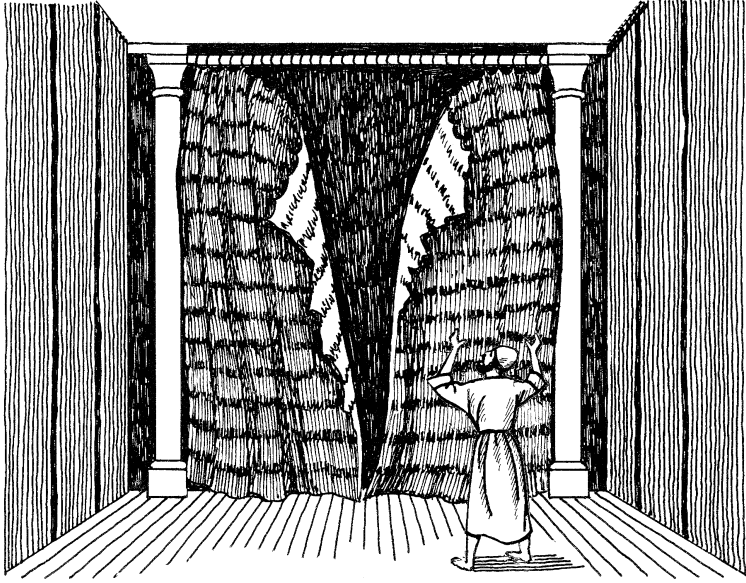
यूहन्ना १९:२८-३०

३३अबलय् न्हिनय् बाह बजे निसें तीन बजे तक सारा संसार हे खिउंसे चवना वन। ३४तीन बजे पाखे येशू थथे धका: तसकं हाला हल — “इलोई इलोई लामा सबखथनी।” थुकियागु अर्थ — “जिमि परमेश्वर, जिमि परमेश्वर, छिं जित: छाय् त्व:तादिया?”*

३५थ्व न्यना: अन दना च्वंपिं मनूतय्सं थथे धाल — “वं ला एलियायात स:ता च्वन।” ३६छम्हय्सिनं काप: हिना त:गु कथि कया: ब्वाँय् वना: पाउंसे च्वंगु दाखमद्य थुना: हल, अले वय्कःया म्हुतुइ ल्वसुका बिल। अले वं धाल —

१५:२१ रोम १६:१३ १५:२४ भज २२:१८ १५:२८ यशै ५३:१२

१५:२९ भज २२:७; १०९:२५; मर्क १४:५८; यूह २:१६ १५:३४ भज २२:१

देगल्य् च्वंगु पर्दा

“स्वये, एलिया वया: वयात क्वका: वइ ला मवइ।”*

३७ येशू छक: तसकं हालादिल, अले प्राण त्व:तल। ३८ अबल्य् हे देगल्य् च्वंगु पर्दा च्वनिसें क्वथ्यंक निकू दला: गुना वन।*

३९ थथे वय्क: सीगु खना: न्ह्य:नेसं दना: वय्क:यात स्वया च्वंम्ह छम्ह कप्तानं धाल — “धात्थें हे व ला परमेश्वरया काय् ख:।”

४० मिसातय्सं नं तापाकं स्वयाच्वंगु दु। इपिं मध्ये मरियम मग्दलिनी, चिधिम्ह काय् याकूब व योसेफया मां

मरियम व सलोमीपिं नं ख:। ४१ थुपिं येशू गालील्य् दीबल्य् वय्क: नाप जुया: वय्क:यात ग्वाहालि या:पिं मिसात ख:। वय्क: नाप यरूशलेम्य् व:पिं मेपिं यक्व मिसात नं अन स्वयाच्वंगु दु।*

येशूयात चिहान्य् त:गु

मती २७:५७-६१; लूका २३:५०-५६;

यूहन्ना १९:३८-४२

४२ विश्रामबार छन्हु न्ह्य: विश्राम-बारयात मा:गु ज्वर्य् यायेगु दिन बहनी मजूनबल्य् ४३ अरिमथिया धा:गु

थासय् च्वंम्ह योसेफ पिलातसयाथाय् वन। थ्व फुक्कसिनं हनातःम्ह सभाय् च्वंम्ह सल्लाह बीम्ह मनू खः। थ्व नं परमेश्वरयागु राज्य वइतिनि धकाः आशा याना च्वंम्ह खः। अबलय् वं मग्यासे पिलातसयाथाय् वनाः येशूयागु सीम्ह फवं वन। ४४ येशू सी धुंकल धयागु खँ न्यनाः पिलातस छक्क जुल। वं कप्तानयात सःताः सी धुंकूगु खः ला कि मखु धकाः न्यन। ४५ कप्तानं “सी धुंकल” धकाः धाःगुलिं योसेफयात सीम्ह यंकि धकाः धाल। ४६ अले वं भिंगु सुतीकापः न्याना हयाः सीम्ह येशूयात क्वकयाः कापतं हिना बिल। अले पहाड हखनाः दय्कातःगु चिहानय् यंकाः तया बिल। थुलि यानाः छगः तग्वःगु ल्वहं गुलु तुइकाः चिहानया प्वाः तिनाबिल। ४७ मरियम मगदलिनी व योसेफया मां मरियमं थथे सीम्ह थुंगु स्वयाच्वन।

येशू म्वाना वःगु

मत्ती २८:१-८; लूका २४:१-१२;

यूहन्ना २०:१-१०

१६ १ विश्रामबार वने धुंकाः मरियम मगदलिनी, याकूबया मां मरियम व सलोमीपिं मिलय् जुयाः

सीम्हय् इलेत वासः न्याः वन। २ आइतबार खुन्हु, सुथ न्हापां निभाः त्वयेवं इपिं चिहानय् स्वः वन। ३ इपिं लँय् थथे हा हां वन — “प्वाः तिना तःगु ल्वहं सुनां चीका बीगु जुइ?” ४ थथे हा हां इमिसं उखे पाखे थस्वःबलय् तग्वःगु ल्वहं चीका तःगु खन।

५ चिहानय् दुहां वनाः स्वःबलय् अन तुयुगु वसतं पुना च्वंम्ह मनू छम्ह जवय् पाखे दनाच्वंगु खनाः इपिं अजू चाल। ६ वं इमित धाल — “ग्याये मते। छिपिं क्रूसय् यख्खाना तःम्ह नासरतयाम्ह येशूयात स्वःवयाच्वनागु मखु ला? वय्कः ला थन मदी। वय्कः म्वाना वये धुंकल। स्व, थ्व हे थासय् मखु ला, इमिसं वय्कःयागु सीम्ह तयातःगु? ७ आः वनाः छिमिसं चेलातय्त व पत्रुसयात थथे धया ब्यु — “वय्कः छिपिं स्वयाः न्हापां गालील्य् थ्यंकादी। वय्कलं धयादी थें छिमिसं वय्कःयात अन हे खनी।” ”*

८ थ्व न्यनेवं इपिं ग्यानाः व अजूचायाः चिहानं बिस्युं वन। थ्व खँ इमिसं सुयातं मकं, छायाःसा इपिं तसकं ग्यात।

९ येशू सिनाः हानं म्वाना वये धुंकाः आइतबार सुथ न्हापां मरियम

मग्दलिनीयाथाय् खने दत। वय्कलं थ्व हे मरियमयागु म्हं न्हय्म्ह भूततय्त पिछ्वयादीगु खः।† १० वं वनाः नुगः मछिंकाः रूवया च्वंपिं येशूया चेलातय्त थ्व खँ कन। ११ म्वाना वःम्ह येशूयात वं खन धकाः धाःगु खँय् इमिसं विश्वास मयाः।

१२ थनं लिपा इपिं मध्ये निम्ह चेला गामय् वना च्वंबलय् वय्कः मेगु हे रूप कयाः इमिगु न्ह्यःने खनेदय्कः भ्वाल। १३ थुमिसं नं वयाः मेपिं चेलातय्त थ्व खँ कन। थुमिगु खँय् नं इमिसं विश्वास मयाः।

१४ लिपा भिंछम्ह चेलातय् नया च्वंबलय् येशू इमिथाय् भायाः इमिसं विश्वास मयाःगु व इमिगु नुगः छाःगुलिं ब्वः बियादिल, छायाःसा वय्कः म्वाना वये धुंकाः वय्कःयात खंपिन्सं धाः वःगु खँय् इमिसं विश्वास मयाः।

१५ अले इमित धयादिल — “सारा संसारय् वनाः छिमिसं फुक्क मनूतय्त भिंगु खँ न्यंकि।* १६ विश्वास यानाः बप्तिस्मा काःम्ह बचय् जुइ, विश्वास मयाःपिं दोषी ठहरय् जुइ। १७ जितः विश्वास याःपिन्के थ्व चिं दइ — जिगु नामं इमिसं भूततय्त पितिनाछ्वइ, न्हू न्हूगु भासं नवाइ, १८ ताहायात ज्वनी, छुं जुयाः बिष हे त्वंसां इपिं सी मखु, उसाँय् मदुपिनिगु छेनय् ल्हाः तयाः ल्वय् लाय्का बी।”

१९ थथे इपिं नाप खँ ल्हाये धुंकाः प्रभु येशूयात स्वर्गय् थत यंकल। अले वय्कः परमेश्वरयागु जवय् च्वनादिल।* २० लिपा चेलातय्सं फुक्कभनं वनाः भिंगु खँ न्यंका जुल। प्रभु थःनं इपिं नाप जुयाः इमिगु ज्याय् ग्वाहालि यानादिल। अजूचायापुगु चिं क्यनाः इमिसं न्यंकाजूगु खँयागु दसि बियादिल। आमेन।

† १६:६ गुलिं गुलिं हस्तलिपिइ मर्कूस १६:६-२० मदु
१६:१५ प्रे १:८ १६:१६ प्रे १:६-११